

کتابخانه مجلس شورای اسلامی

کتاب مختار نامه از رباعید عطار

مؤلف

مترجم

شماره قفسه ۱۱۳۷۹

جمهوری مآل ایران

شماره ثبت کتاب

۸۹۷۵.۹

خطی

کتابخانه
مجلس شورای
اسلامی

۱۱۳۷۹

بازدید شد
۱۳۸۴

۱۱۳۷۹

کتابخانه مجلس شورای اسلامی

کتاب مختار نامه ارباب عطار

مؤلف

مترجم

شماره قفسه ۱۱۲۷۹

کتابخانه ملی ایران

دفتر کتاب

۸۹۵۰

بازدید شد
۱۳۸۴

۱۱۲۷۹

اسلامی

۱۱۲۷۹

۸۹۵-۹

۱۱۴۷۹

دست‌نویس

یارب فوج بزمین جهانم شری	خز با یان برک جانم شری
باروب در تو از کجاست کردم	سار در دوزخ مو کشتانم شری
می‌ایم و بار می‌ایم	کرشته و افتاده بر می‌ایم
ای پاک ز لود کیم پاک می ده	کالوده با نوح کنه می‌ایم
کرمن ز کنه تو به کم بسیاری	انگو ندی تو به خیم بر کاری
کریم و ریدم مسلمان تو ام	ارکان فرغتم بر مان یکباری
نه در برتری نه در پی می‌ایم	نه مبتدی نه منتهی بن می‌ایم
در من نگردی مرد و جهانم	کز هر دو جهان دست می‌ایم
باب دوم در تعریف علی‌السلام	
دعا جگر می‌کند که هیچ آنکس	بما از سر شفا نشود
سلطان دو کون نهاده حاضر	ان بنده که خود را زبند

۱۲ اسرار

.....

خطی

۷۹

۱۱	صدیری که هر آنچه بود برآورد	مقصود از اعراض و زجرها
۱۲	انجی که میان آب و گل بود	در عالم جان و دل سپارود
۱۳	صدیری که زهر و کون بود	در حضرت حق غرق و غرق بود
۱۴	با این همه جاده و قنطرة بود	از بس سله و قنطرة بود
۱۵	زان پیش که جسم افکند	وین جسم بگردونه خاک زدند
۱۶	از عالم جان بر آبش نشاند	بر قصر قدم نوبت لوکل زدند
۱۷	هم رفت عالمی با ارسلناک	هم مایه اسیریشی از لوکل
۱۸	حق کرد اجابت نوای کوپاک	لوکل لعل و غلغله افلاک
۱۹	ان کجی از برده خست نهان	وزیر نوادش حسن از برده
۲۰	یکوزه اگر شود از آن حسن جان	خاک کرد و صد ادا با یک جان

بشن

خطی

۷۹

۲۱	دو تن نظر نقد ریاست قوتی	بند این تیر شایسته تویی
۲۲	فرمان ده ملک دنیا کس تویی	سم دامن عورت زنا کس تویی
۲۳	بر در کون کراست بن حرکت	وز عالم کس بن حرکت
۲۴	مناکیرینا کس ج پیغمبر حق	این منزهات و مقام و جگر کس
۲۵	ای رحمت عالم کس رحمت	عصیان از ناچاران کس
۲۶	لطیف کس و روی کرد آن زنا	چون شتی عاصیان کس
۲۷	ارامت تو اگر مطیع نبوم	بر پستی چون تویی یعنی نبوم
۲۸	شاید که ز پیغمبر غم کس بود	از آن کس چون تو شفیعی نبوم
۲۹	چون کس شفیع چو جگر	کس را نبوده جگر آن شفیعی
۳۰	کس رنج کنی از سر لطیف قدیم	کار همه عاصیان سازد بدی

هر که ادا

۸۰	ماست از گشت توفه را می	می بسکند ماه فکر میایی
۸۱	ساده و قیامت که در انداز	دستش که در دست خاکی
باب سیوم در بصیرت صحابه		
۸۲	هم چاره که جگر در بیان تواند	سخت فلک طوفان تواند
۸۳	چنانچه جهانیان در آن	اجرا و پیکان دیوان تواند
ایضاً		
۸۴	صدیقی که بصدق صدق او بود	در شش خشت قره العین او بود
۸۵	با خواجگان کائنات در خلوص	حق میگوید که ثانی اشرف او بود
وله ایضاً		
۸۶	ان شرف و بی شرف از نام کر	دیو از بی بی جهان بیکدام
۸۷	از بیت او زلزله در خلک افتاد	وزیره او دلوله آرام گرفت
ایضاً علیها الرحمة		
۸۸	ای که سیاه و حکم قانون تو بود	تو را در مقام قرب متو بود
۸۹	خون تو سبز و صیقله اندر آنکه	صباغ صیقله اندر خون تو بود
وله فی المعفره		

خطی

۷۹

صدیقی

۹۰	سری که بتور شد از خود نهانی	ایمید سحر در دل در مان دار
۹۱	نکاه ز جان اینده ساز و دادم	ان اینده در برابر جانان دار
۹۲	از برده خود بر وزن روی عرش	زیر که بر وزن کرمی کم و کاست
۹۳	در برده که شد روی او در گشت	در برده دل شمشیر که داشت گشت
۹۴	سر جان که رقی جانینی افتاد	در عالم زبانی افتاد
۹۵	سر روح که هم و لایبی افتاد	در سر و جهان غیاتی افتاد
۹۶	ای که فروغ عالم جان سپید	او رشید و قمر اثری ان سپید
۹۷	در عالم جان جو پیش پیکان	طاووس پس فلک را کس جان
۹۸	خون ایند بشت و رو بکشت	هم این باند هم این ایند بشت
۹۹	امروز جهانیک جاث در حرم	زرد اجسم تو کم شود در حرم

۳

سر از که هم برده جان تو شود	انست که خدایه و آن شود
نماد از جی سخت زان تو	هر که که تو گشت آن تو شود

تن از بی کار خوش گشت	جان بر سر ز نظر گشت
رازی که بیشتر از تو	در یاد یاد اندرون جان

باب یازدهم در آنکه شیوه نیت توان گفت و نتوان شنیدن

ما فرغ و کم شیشه مسازن	در سوز روشن قاعده در گشت
سر روز نهار ساله در خود	نماد بر سره خوش ابارینا

می نداری که جان توانی دیدن	اسرار همه جهان توانی دیدن
سرگاه که بیشتر تو کرد به کمال	کو ری خود آن زمان توانی دیدن

هر که تو طالب که خواهی بود	با کوه جو سنگ در کوه خواهی بود
هر چند که دیده تیر خواهی با	از نقطه که کوه تر خواهی بود

از نقطه که گیسای دولت است	بگذر جهان که نین جان در جان
خواهی که تو نقطه بدستی برین	اول بقدر آن که توان است

تو می محال غرق خون افتادند	تو می خیال نیکو افتادند
از برده غیب هیچ کس گشت	هر یک بر بی در کبر و افتادند

جانهاست بر آن جهان ابر زده	نه است برین بر در و دیوار
تا چند جان تن دیری می باید	سر زده در است یک مسازده

از زده اندازد ذات بیکس	یک وقت نیکه از اوقات بیکس
چشمه کسنی از از غصه سوز	در صحنه که می کنی از در بیکس

در عقل اصول شرح از جان	در شرح فروغ از ده امکان
نورانی که بشوق حاجت اید در	در عقل که بخند بایان بید بر

تباخو ایسی بود بخت بر او بود	ای بخت از هر چه خبر داشت
تقی که در حیرت برده بود	کرده آشفته خون جگر داشت

ای بکر دلم دست نخواست	در حسرت بایاقت نیاید بخت
تا عالم جمل خود کرد بخت	مر اصل که در علم نیست بخت

به حصه بود برای آن دو جهان	بکین چشم فرارست و آن کار
ردا که دلم واقف این کار	جان بزدی محسوس

کنتم که شایم این کره در بی سال	بود این کره در بی سال
عقل درین اقامه مضطر افتاد	هم روح در دست رفت افتاد

از کج تقصیر چگونه بایستی	کس که بقیس طلسم می نویسد
ان معنی عشق اسم می نویسد	وز جان شمع جسم می نویسد

سرشته عشق شد که در علم	سرشته عشق مهر کس نیست
جان که درین بایستی داشت	بوی نداشت بی تو نیست

مر سزا که ساسم درین	در کار سگست و کار نکرده بماند
دل درین عشق از دل مرده بماند	وان را در جاکست در بماند

بی سال درین سراغ روغن	یک شعله بزد روغن او بکس
دل بر سر این درد و خطر ناکس	جان بود در دست بی ز خاکس

مرغ دل من آشیان در افتاد	ای بکر طپید و آشیان باریا
دل چون سرشته این باریا	بهر عرصه را انجام و ز آزار باریا

جدا که من برده زود ادا	در داک کشتن حبس اب جی
این دل که بخت رو در پیش	می جوشد و می بیکرید و می بیکرید

دل شبنم عشق بکفین باریست	دل خون شد و راه این سیرین
سرشته عشق شد که در عالم	سرشته عشق هر که باریست

راز بی که دلست کشته ان	از خون و دیده کشته ان
تباکی بسوزن فکر کادم	سری که کسی نیافت رشتن

شد رنج دلم فربه بدیرکم	بکست مرا ز ره بدیرکم
ان چیر که دام که دست کبی	کویند بدان من بدام کسم

از دست شد تن و دلم بکسم	در حیرانی سوخت با هم بکسم
در داکر بصد مرا کشتن	نبی کشاید که بدست کسم

دل و دل بول مست و جان خیر	دین کار نه کار دل و جان
ای پس که بکفته اند و زبانی	بس سچ بگویند اندازان کمال

ای تیرت غم جگر خوارش	سرم سوار شوق گرفتارش
مواره تراناز و مراداریش	پوسته ترا خرد و مرا خواهریش

ای بی سپردن کینه جهانی تو	تا مانده سالم دل و جانی تو
که به توان یافت چنانی تو	غایت توان بود زمانی تو

که پیش تو خون طم پسری ام	گاه از بد و نیک بختی ام
با عشق تو دست در گری می ایم	بر بنداری زیر و زبری ام

جانا ز غم عشق سوگر گرام	من در طلب تو از میان عالم
کتنی که تیر کش جان کو تا بری	چون تو میان جان اینی زانم

در درد خودم جو بس کز کین	در عشق خودم کی سروی سما کین
سرگاه که در مان دلم خواهی کرد	در مان دلم و در پی در مان کن

سر باتو به از م که من است	بر خون بخورم زانکه در من است
سرک که دو عالم میسر کرد	پیش تو بپرسم سره من است
در عشق تو دل واقعه شکست	در راه تو بای ما پسر شکست
دکاهه در بلای عشق تو نهاد	از تو در برای دل بلای کل است
همی در جهان تو ای و هم در	من بگویم با تو هم در دو جهان
که بگوئی و مرا در باد و من	یک بگویم عشق تو کم در دو جهان
سر زمره امانه حسابی دیگر	سر خطه تر انداز و غیای دیگر است
بی یاد تو از حسن دل بر خرم	سر دم که بر او در جایی دیگر است
جانا جانم ز قهر در پای حصه	در پی عجب است غرق در یاسی
که جگر من بکار دوست و بی	یک خطه نه در خاطر جانم در

سر سر سو دای تو خواهم کرد	در حلقه دل جایی تو خواهم کرد
بر کبر ز رخ برده که در علم جان	دل غرق تماشایی تو خواهم کرد
گر من شین عاشق و شوریده می	بر روی که نزدی سبیده می
ورزش تو در جهان سر دیده می	بر صد شادی غم تو بکریده می
یک یکی با شیم سینه پستی بی تو	اقصاده بسیاری می پستی بی تو
در شادی و غم چون نه می پستی	قارون شده ام بزرگ پستی بی تو
دل از غم تو بی سر پا ندارم	در خلق جهان شتم بر پا ندارم
که نابا بدم ز دست پستی بی تو	سر غم که بمن رسد روا میدارم
سرگاه که جی خوبی خود پستی	بر عاشق شد کرد و پستی بی
من شهر کردم پس از آن خرم	میا بود که مرا خانه فرو پستی بی

جانانمده راه بر زبانم بودی	در هر منزل مرده رسانم بودی
ای جان دلم کرد تو خیانت	مر جا که بدم در دل جانم بودی
باب سی و یهم	
دوش اید و بر کشا و صد برده	در برده دل سکو و کبری کرد
در دیند اگر ای زه مانده عبا ز	خبر سیزد پیش و خانه بر ما بردا
دوش اید و کنت روز و شب شمشیر	نهادین برین ز دست در دوش
مطرب و دینا سنج است	از سنج و سنج می نوزد شمشیر
دوش اید و کنت بن او از دین	من دو نیم تو دوری افکار دینی
دیو ادحیاب ما و بر خاستش	ابین خانه و ان کی شود باز دینی
دوش اید و کنت خنده سها بیا	تو جان و جهان بوی سحر جان با
مر که کنت جهان و جل جان د	مر که کنت جهان و جل جان با

دوش

دوش اید و کنت در دوزخ ما ابا	دوش اید و کنت در دوزخ ما ابا
بر من میزد تا که ز من سنج نمایند	دوش اید و کنت در دوزخ ما ابا
دوش اید و کنت خانه ما	دوش اید و کنت در دوزخ ما ابا
دشت که دست در کشا اید	دوش اید و کنت در دوزخ ما ابا
دوش اید و کنت اید و کنت	دوش اید و کنت در دوزخ ما ابا
من غور شیدم تو سایه بر خاک	دوش اید و کنت در دوزخ ما ابا
دوش اید و کنت کرد و سنج	دوش اید و کنت در دوزخ ما ابا
ما تحت میان دل از ان نهادیم	دوش اید و کنت در دوزخ ما ابا
دوش اید و کنت کرد و سنج	دوش اید و کنت در دوزخ ما ابا
میدان که سایه منی خوش می	دوش اید و کنت در دوزخ ما ابا

دوش

دوشاد کنت مرغ دل خجسته	دوشاد کنت مرغ دل خجسته
چون مرد جهان بیزیر برادر دل	چون مرد جهان بیزیر برادر دل
دوشاد کنت بی تن می بر می	دوشاد کنت بی تن می بر می
سکن شود تن زده و بیک آن	سکن شود تن زده و بیک آن
دوشاد کنت خوش را دشمن با دل	دوشاد کنت خوش را دشمن با دل
نزد دشمن خوش شود بناشی خشی	نزد دشمن خوش شود بناشی خشی
دوشاد کنت در بلا پستی	دوشاد کنت در بلا پستی
حکم بکرم تابو در پندم	حکم بکرم تابو در پندم
دوشاد کنت روز غنای	دوشاد کنت روز غنای
پستی که به اوج پستی	پستی که به اوج پستی

دوشاد کنت

دوشاد کنت در جوی خجسته	دوشاد کنت در جوی خجسته
نیش تن تو بر دهن که در دشت	نیش تن تو بر دهن که در دشت
دوشاد کنت در جوی خجسته	دوشاد کنت در جوی خجسته
چون میرت من پدید بکدم	چون میرت من پدید بکدم
دوشاد کنت پتو آشی	دوشاد کنت پتو آشی
کرک بکشیم در تو یک آن	کرک بکشیم در تو یک آن
دوشاد کنت اگر ز فانی	دوشاد کنت اگر ز فانی
و این گنجی نه صبر داری	و این گنجی نه صبر داری
دوشاد کنت در جوی خجسته	دوشاد کنت در جوی خجسته
کرم که زان کشت سر دهم	کرم که زان کشت سر دهم

دوش از درد دل در آمد ان بنیای	کشتا که چه میکنی درین بنیای
کشم که ز عشق تو شد مَشید ای	سودایی پوشش از میو مایی
کشم که دوش از سر می کشد	دوست شد از سر است را
چون میر ختم چشم برین	این کاکه که باز خواهد مرا
دوش شمس از بزم خوشی که	سینه بخت آورد و بر دم می کشد
چون خون طوطی از جگر	بر بوشش دم که حرم می کشد
دل دوش بزم خوشی که	بمان میر زلف چون شمشیر
خویشد ز کندن بر خیل	کار ز شب تیره بکشش
دیوی شد دل را بکشید	بر خاک پسته صد غافل که
امروز بوی آمد و روز که	ز یاد می که کفریاد هم

دیو کشت بکاشیدی خنجر می	از دست حشیدی خنجر می
دوشش دم و زلف و از نا	کشم که بکاشیدی خنجر می
ایش را مست که آورد ترا	و ز برده بخت که آورد ترا
ز دیو کشتی که می کشد	چون بازی است که آورد ترا
دوش از کشتی که آورد	دشمن دم سرو دل کشت
کشم بر مان مرا ز من می تو	کشتا که تو پوشش مرا
دوش از کشتی که می کشد	در کون بزم جهان تو کشد
من چون بدم تو بزم ترا	من آمده تو بزمی من کشد
چون روی تو در جهان که	می روی تو که بزم جهان می
ز روی تو ای می میان که	می روی تو در روی من می

کرده زده بوی استنکاف	سر بر که هست در جهان
بوی زده بوی استنکاف	بویست که این است جهان
این کم شده در حسن مرید	کوچی که پس خود را بوی بوی
عقیق زجاده بوی سم من	کبر تو نظاره بکشی بره کبری
ساده بران عارض ملکوت	خبر از سر کجاست همه خوانند
سر را که در برده دل نهان	با حق که ز دیده مردن افتاد
کوچی که در بوی سم	لازم و حاصل تو در سر بوی سم
بوی بوی بوی بوی بوی	سپاسش تو بوی سم
ای که در غم غاشیه در شمشیر	با غم ز جهان الود و شمشیر
بر بوی سم که در شمشیر	در غم که در شمشیر

ناله

ساده زده بوی استنکاف	سر بر که هست در جهان
بوی زده بوی استنکاف	بویست که این است جهان
این کم شده در حسن مرید	کوچی که پس خود را بوی بوی
عقیق زجاده بوی سم من	کبر تو نظاره بکشی بره کبری
ساده بران عارض ملکوت	خبر از سر کجاست همه خوانند
سر را که در برده دل نهان	با حق که ز دیده مردن افتاد
کوچی که در بوی سم	لازم و حاصل تو در سر بوی سم
بوی بوی بوی بوی بوی	سپاسش تو بوی سم
ای که در غم غاشیه در شمشیر	با غم ز جهان الود و شمشیر
بر بوی سم که در شمشیر	در غم که در شمشیر

ای سرکش سودا در جیب برایتی	تو شسته نمازه در غایتی
در سجده گاه خیره کردی	صورت نتوان کرد بر ساحتی
حالت کبر ای دل و جانم	که چون کل کردی که گمیدم
که نوبی باه ایسان میساخت	پیش رخ تو فرازین امسم
مار روی و آفتاب جانان	از پس جهان پریشان
از رسکشت کال سبزه	نابز و زبده سده نعلان
کلان بجز کینه رخسار تو نیست	در باسین لعل شکر بار تو نیست
بموشید جهان فرود را بیک	در سراج هر تنی تاب عمار تو نیست
شوق رخ تو که کیانی خطاست	از یک جاده دور کون نیر تو نیست
بحون پریم از تو که هر دورا	سرم رخ تو از دست ناز تو نیست

کلیتی

کلیتی ز زلف سیامت برسم	کلیتی ز کیر کاه کلماتت سم
کلیتی بنیان بر تو ایتم	از روشنی رویی ماتت سم
کوثر کرب ترا زدم افتاد	سر خط سینه سیم افتاد
افغان ز رویی تو روشن شد	خوشید بهای خط سیم افتاد
بازی که ز رخ میکشیم نموده	رایسی در دراهم سکر کویم نموده
معدنی بگر از صفات توست	حون رویی نماید زجر رویم نموده
ان ماه که بجهه بروانم او را	کما کرد دل از دیده خود کم او را
از پس گزیت دیده از وقت او	از دیده شد صورت مردم او را
زی لعلش شکستان می کنم	بی ماه بر شین حلقه جان می کنم
کوثر جهان بر رخ او باید دید	سر پیش اندر شش جهان می کنم

بکشاده رخ و بخت بکشد	ست نیاز از سر بر آید
بیاید و در دست بکشد	آری بیستون کرد و بر آید
ان روز که روی لسان توان	از پشیمانی نام و نشان توان
او خردم شمشیر بکشد	شکست که به این نشان
او که بر پیش چرخ بینم داد	صد و ده و سل کا و پیکار داد
و آخر سیل و در کس	بسی که ترا دین کن و خواهم داد
رفت تو که در آرد و بی	خزیدن اد نبود در بی
موی ز سر کن بکشد	کا بکشد و دل بر بی
ان درم از لطف جو غیر با	سر بر خط تو جو پای در سر با
مسک ز لطف تو دل با بود	مار آلوده شد تو فر ما نه

جان زنده جهان چشم بر تر	وز دست زلف دیم بر سر
از باد کن و درین کس بر در	سر بازان را دیدم چشم در فر
از دم زلف خم درین بکشد	بر ما و عجب سر کن بکشد
با خوشی زلف و میبکشد	در شمشیر و در تر بکشد
زلف تو که چون یک بر بکشد	بی نه از است که هند و بکشد
زلف تو که یک بر بکشد	از پس کشتاب کرد بر بکشد
دل کنت ز لطف تو خوشی	چون دیدم که زلف تو را بی
زلف تو که بکشد و بکشد	یاد بجه در از در بکشد
شب نیست که تو جان بکشد	از بی که خوشی بکشد
زلف تو که در از من بکشد	تا دست به و از بکشد

دولت کرد جایگاه بی	بایست که شسته غی بود از بی
باتو سخن زلف تو می توانست	زیر آرد و را در پشند از بی
زان خط که بگرد شکرا دیدی	نخن دلم و قنای تو دودیدی
کنم گویند بهی زلف تو	دیدم که بنایستی ز کوهی
بر کسی زلف مشکین می تو رسد	دل در پیش سپید بوی
از زلف دار تو بکسی بیست	ترسم که بناید که بر دی تو رسد
چون شست دل من زلف تو	سر زنده ارم ز زلف تو
کفنی ز زلف من کرا تا	دای که زلف تو دارم تو
در عشق خست چون تو شکست	تو بان تو کردم که بستاند
بردی دل من زلف تو	زلفت که یک خط زلف تو

که نعلاب

که نعلاب بود ز زلف تو	زلف تو می شکست سیارم داد
بالعلب تو کار من زرد	زلف تو شیر ز تاب ز کارم
بیا که هر چند وفا بایست	نارم از آن زلف تو بایست
بمن کار من از زلف تو بایست	دل در زلف تو بایست
رود ز زلف تو کار می نمودم	در حلقه خویش بکناری نهادم
بشتم تو که ناز زده ام جان بکنم	شربت طر ز شرکان تو خانی نمودم
عدت بسو افسح کس تو	رای شکری با همه سلم زنده
دین نازده ترک که بشتم تو از سو	صد تیر زنده که بشتم تو از سو
بشتم سببت که جلد تو	جانم ز میان دل ان شیناست
ابروی تو ز بخت اب دیم	کابر وی تو چو پسته بختی

با ابروی طاق تو کاغذ ارقام	بیر مژه جفت او سطر اوار ارقام
در من نکر و کره بر ابروی ما	کز ابرویت کره بر من کاغذ ارقام

لف تو بزم دانه عجب	که سرکش و کاهیه در نهاده
جانا مژده منت در کار دلام	بیر مژه تو تاب و ادعیت

از لبت شکست یی تم	وز ز کس است برفت یی تم
من بخواهم که راه بکرم در پیش	از حسن خیمت یی تم

که عفو کنی مطلق سببی که مراست	از آن سپرد و جو در غایت
با قد تو راست بود هر حرکت	با ابرو تین سبغ غمی اید راست

از لبت تو دل خود چنان افکند	مکش از کس تو چنان افکند
اندر جو بحر الاسود حالت جود	از ابرویت بر قباب و وین

کله

که خط یک تو بر ما خط	که بنا بختی مشک ز من پاک خط
که کرم کوزه این کان ابرو کز ترا	که کاس گیسوین کان بزه ناید ترا

باب سی و ششم

که کرم پس را روی تو رویی	بیر مژه و کان بر رویی
چشمش زبان طاعت از	بکریه کز این کان بمل رویی تو

خون سنده تو با رویی افکار	بمکن تو که صبح غم از هر
با سیم زده همه جهان از پیش	از سر که جهان هست تو باره

و ایم که وصل تو مجویم باز	وز بحر منج با شکستی شویم باز
که کس نیست نیم خوابت میدم	بیدارم و هم ز خواب می گویم باز

بر لب خط مستقیم نشسته	و از سنده و بان با جگر نشسته
از سبکی ملبسته مغز کنج ندید	از دوست و بر در بسته فانه

ای مورچه خط به میدی	بر کرده شش خط به میدی
کوتند که در سر رسد سر که شود	ای مورچه به جان میدی
ری برک شش خط به میدی	باری به برسی گس را گوید
اند و حق خط او و ورق گل	بسی که من این ورق تو را گوید
کنم ل من بری ای جادو شش	کشاکش تو را نداری خوش
کشم بخت از است و خط و دود	کشاکش تو را و دیده از شش
کنم خط تو بوی شش میاید	وز خط تو عمل در بسون میاید
کنم خط تو بوی زردی ادم	کشا که زردار سنگ و ن میاید
که در خط و لبر ان شبر من کرم	که در خط و خال من میکن کرم
از بس که رخ پسیم جان می نم	بیران شده ام تا بکدامین کرم

سر شش من است شش داند	جان در غم دل از دست را
شمع اند و کشت تا تم زنده بود	جان بر سر من شش سوزنده بود
شاید که مرادیده که نینده بود	تا از جگر بر بدیم خنده بود
شمع اند و کشت در پند جان من	وز آتش سوزنده تن ایمن من
از نیستی خوشی دیده ام در آتش	تا کشندم آتش سوزان من
شمع اند و کشت محضم ایست	بود ای حجب از آتش کشنده بود
با آتش سر کشم که بودی ما	بازم شیدی قناب این رشک بود
شمع اند و کشت و دلم خون افتاد	که ز برده ز بیم سوز در خون افتاد
من در سوخا شش اگر کشت	تا در سر من خنجر سوزان افتاد
شمع اند و کشت غرت من	در زیر نهاد شمع از ان شستی

چون که شربت جراحی انداختی	انته از آن طشت جو که سر
شمع ادوکت جند کشته شوم	کاش می شربت در آن بر دهم
شمع ادوکت مرزما چنان تلخ	کاز از سر کین بکنده سر دهم
شمع ادوکت جند کشته شوم	ان ای بی تو که با سر دشته شوم
شمع ادوکت کوه دشمن	کوکس که با دوی بره کردن
شمع ادوکت جند کشته شوم	نختم قوی از سر بران باری

چون بر سر آسم جهان افرو را	بالا دار و کار من کون باری
شمع ادوکت جند کشته شوم	بر پای باند به که سوزم شوم
شمع ادوکت کوه دشمن	کوکس که با دوی بره کردن
شمع ادوکت جند کشته شوم	ان ای بی تو که با سر دشته شوم
شمع ادوکت کوه دشمن	کوکس که با دوی بره کردن
شمع ادوکت جند کشته شوم	نختم قوی از سر بران باری

از شمع جو نموشسته دوازدهم	برنجی که ازین میتوان افتادن
شمع ادا کنست باین شمع	دل می شود و کسکت کند سوخته
تا چون که در این اقله زیاد کند	سر برود آتشش اندر برده
شمع ادا کنست من نیم عهد کن	لیک زرقه بود بی فایده ای از من
آتش من که جهان کرد سیاه	من آتشش اینه جهان از روشن
شمع ادا کنست مردم می سوزند	پوسته ز سر تا قدم می سوزند
چون که دل سوزی من می بیند	زان فایده نیست همه می سوزند
شمع ادا کنست زنی غم می نرسد	بخشود خن و دما دم می نرسد
شب می سوزم که هیچ راه نماند	چون می مدد چه دم می نرسد
شمع ادا کنست جان کبر بر من	که دوزخ کوشش ادا نماند

این طریقه که در شمع شمع	آتش سوز چون سوخته
شمع ادا کنست می برافروزم	تا آتش سوختن را سوزند
سر که چون شمع سیاه شود	از بهر جوی شمع و می ندم
شمع ادا کنست چون کبریا	از بهر نفس نام چه طالع زده
روانند خوش بوی طالع نام	از بهر سوخته و عاشق درار
شمع ادا کنست خدا اوستم	وز خای خود سوختن اوستم
چون من برفتم انا الحقی طالع	تو کی که به بختش اوستم
شمع ادا کنست از دل و شمع	چون از آتش حال شمع دارم
آتش سر من دارم که با دم	که من سوختن سر آتش دارم
شمع ادا کنست مانده ام بی شمع	سوخته بسته اند بی شمع

کس من اگر به پای بر جای می	از کیشش پای من رفت زجا

شمع آمد و در آتش گرفت بر اند	جان من آتش است در سوز و کد
من کرده در در کشتن با آغاز	بریده ز من یاد شیرینی باز

شمع آمد و کشت کبریت کراهی	از خلق طلب ماند ناکامی
تا خام یکی حوسم شود زرق	از جمل بر میان ترا جا و جوی

زین سوختن که شمع بی خوابی	زین زرشور از آنکه ازت عظیم
شمع آمد و کشت آتش کار عظیم	کس شمع بی نیت ازت عظیم

شمع آمد و کشت ماند ام بی پای	پای اندر بند و سر آتش جی
کاسم بشند و در سوزند بدر	یک سوخته سر کشته از من جی

شمع آمد و کشت ماند ام بحسب	بر سوخته شمع بی نیت کبری

خون میگرد و دلم به دم صد بار	وز راه ازین سنگ بی می باید

کرد یک دم باک می باید ازین	صدیخ ز خاک می باید از من
در خود بیک عشق ترا می باشم	در حال فلک می باید از من

در عشق دخت علم و خود با خدایم	در علم و خود که جان خود با خدایم
در راه تو مر جبهه شستم حاصل	در با شتم و منور به با خدایم

دل و طلب مصالحت جان می	در کافری لطف تو ایمان می
عز منو می کشست ز بهدانی تو	در دیده دشو عشق تو نهادن می

عز طاقت عشق تو ندارم	در درد تو چون سهره دارم
دو بی که بهدند در باطل	ان رویی چگونه در تو دارم

عز خون دلم بی تو خود دارم	در خون جگر جگر انکارم

در عشق تو هر چه که میباید استم
کردم و هر چه که میباید استم

در قلرم عشق تو که دیار فانی
تا غرقه شودم در غم بی کار فانی
بسزیره زبر که اندم با فانی
تا خیر جهان شدم که دیار فانی

جان نتواند از عشق بر جای جان
کار پی عجب اوقات داری تو
نرسد تو اندر عشق بر جای جان
از رویی که گشتن یار ای جان

ای که ز دست غم بر آرم تو
ز طافت آنکه با تو باشم یکدم
ز آن آه بگویم بر آرم تو
نه ز سره آنکه دم بر آرم تو

هر روز زده عشق تو را پس گیرم
نه جز سره آنکه دل بزم بر گیرم
هر شب ز غم تو ماننی در گیرم
نه طافت آنکه دل تو بر گیرم

کریس که زلف تو دارد و تمام
از چشمه خمر تو مباد تمام

چون رسم آتش است بر پایشم
از کز بنده کار مرا پاد پیری

شیع اندکنت این که آتش است
از آتش تیزی خور و خواب است
ایم کند آتش که برین است
آتش می که گشته است

شیع اندکنت که بریم ز جده آ
از سر تیزی سرم با آنکه
رخ و خدایم که گشتیم
کمان سر تیزی و آتش زده

شیع اندکنت که میسر کرد
چون در آتش نسکیم می کشند
چندین روزم ز آتش گشته کرد
از آن یکدم تا دم منم تر کرد

شیع اندکنت زو و بیرون تمام
چون سلم آتش و دودی دیدم
باده دیدم
همه درون تمام
رو به آتش و دودی دیدم

شیع اندکنت جان شش دارم
از آتش حال شش دارم

من تو از دم می که دل خوش دارم | چون سزایا با جمله بر آتش دارم

شمع آمد گفت این همه بجا که | ازت که گزشت بزم غوار که
تا بر شد از آن تو آتش منم | آن لاله خوشی بخورد یکبار که

شمع آمد گفت رخت در من تنم | در آتش بنورنده بجان بپوشتم
چون من ز منم بکار سر می نهند | در باری که سر منم که کبر در دستم

شمع آمد گفت دل گرفت از غم | کاتماه رسل آشی در غم
چون از سوزم و بیکرم بر بوشش | آتش بر زدن و بمان در غم

شمع آمد گفت این سزا افتاد | گزشتن این همه خط افتاد
سرد جسم تمام گویی که نبرد | این کار که کردی افتاد

شمع آمد گفت شهر بخنده ما | ابرار سرد و نیز گریده

که خود سزاوار تر من کن باشد | خاک که زیداری از تو ایست

باب چهارم

بیای که ز جهان من بستم باید | تا بخند جهان پیشم که باید دید
خاک که هر چه می سزد و سوزد | از سرج این همه غم باید دید

دریاست جهان که حق است | دل مردم شورخت اینجا هستند
در سر قدیمی ز سر خاک است | خاکش بر سر که خست اینجا هستند

سر زین و نیایی نمی خواهد بود | در دوزخ فرعون نمی خواهد بود
چون کلون نیایی و بی جای است | سبک بر کسی که کلنی خواهد بود

دینا که خوی و فانداده بود | کردش حق نه اراداری است
چیزی که خدای می شنیدارد | سر خط نزار مغر که است

دینا که خوی و فانداده بود | در دوزخ فرعون نمی خواهد بود

زینا بکنی جوی فنا خواهد بود	در خون خست جفا خواهد بود
بکرم که بقای سبزه جان	اخر بعبادت فنا خواهد بود

ای دل تیغ دنیا خوار مشو	همون که کس پند دارد شو
چون خلق جهان در گرفتار شو	تو که مردی بر گرفتار شو

که در دو جهان فی الشکست	و آن کرده در انگشت می کند
که در هم نیاید بدان کس	میدان که این علامت

ای دل ای دل غم جهان خوار شو	و اندوه دلت جهان خوار شو
در گوشه کجایی که بر کس رسد	این نکته که اشک جهان

یک حاجت بی دلی را می کند	یک عده عاشقی را می کند
اینست غم ماکه درین تنهایی	مادرانم خویش را می کند

جان فز

جان فز بدو تن اندک بانی نرسید	تو رفت و هیچ کارانی نرسید
وین غم که درین دزدی نرسید	سرگردازی بشادمانی نرسید

هر دم که ز غم و جانم آید بلیسم	از نیکو بختن اندر خجسم
هر دم که در گرفتار غم	بکس عشق و نیم کند که خوش بلیسم

بدی که بجان من می آید	از بهر ملاک خوشتن می آید
تا جند کان کسم که سر تر که من	می اندازم بر دل من می آید

خسته تن ترا می آید	در گوشه نام او می آید
در خط بسوزنی که مانده با	در گوشه شمع غمی که در عیسی دار

سرور درین دانه شمع غم	چون آید فانه بی مال بزم
و اگر در خان شدم که این بزم	تا بجهان خون بکند در بزم

بیا کی باشم عاجز و مضطرب مانده	بادی در دست خاک بر سر مانده
سر ز اگر سر زار و کشته	زین آن سبب حلقه تروده

روزی که دل قصه و مسامحه	یک شب که حرف حق از کوزه
خند که حساب که رقم با حساب	چو سود که یک حساب من مانده

امروز هم بجان و تن در مانده	هم من بلاء و رنج من در مانده
شوریده و بی مهر شور آورده	در خوشبختی خوشبختی در مانده

در عشق کسی جو من به بجا شود	ما عز دل من و بی کاره شود
یک ذره از این بار که بر جان	بر کوه اگر نهی چند باره شود

بیا کی خود را در بند کشم	خود و دل جان در بند کشم
در دبی که ملک ز ثبات آن هم	چو ز غایب و دودل چند کشم

سرم

سرم دل من در رخ بند می دارد	سر خط بنا ز کی که زدی دارد
یک قطره خون شام از بوی	سما طاعت حادثات خدی دارد

بر دل غم زمانه باری دارم	بر دیده مر مراد خاری دارم
ز غمش غم عکساری دارم	شوریده و بی روز کاری دارم

چو بختی سبب خیر نیست مرا	از اهل نظر منظر نیست مرا
هر چند که صد و ده کرم می باید	خروجه گری کار و کس نیست مرا

بانا ای که کی نام خودم فون شرم	افسانه از ابراهیم فون شرم
بانا چینی که ز بی شرم	شکار من و درخ افون شرم

بگرفت زنا اهل جهانی غم این	مردن به از آنکه صفتش نام این
بانا ای که که بختی بودم	دو رخ بود این جلیم که آن یک از آن

۲

۲۶

دل خشن شد و کس محرم این نیست	در روی زمین نم نرسد پای نیست
بر دره بجاک رفت این عالم	هم صفت و هم در و هم از این نیست
دل را نه هم محرم می نماند	دل پسته رفت و محرم می نماند
من بودم محرم می جیستم	عمر شد و محرم می جیستم
سرایای عالم در می شنود	سرفتن پستی قدم می شنود
بانم نسبی که نسبی دستم داد	زان نیز بگویم که می شنود
در داکه درس سوخته اندم گشت	هم راه درین راه درازم گشت
در قمر دم جوانه دات بسیت	اما بگویم محرم رازم گشت
این سوز که خاست پاک تو گشت	پیر و افتد راست پاک تو گشت
این دم که مراست پاک تو گشت	پس غم که مراست پاک تو گشت

ش

چشم من گشته به این نیست	چون عیبتی ندیدی پی نیست
چون صفتی نیافتم در نیست	در عجب سوختم درینا جی نیست
چند آنکه بدر عشق می نم من	در دردم و در عشق می نم من
کو خست که جان او می سوزد	ما که که بداند که چه می کوم من
انکس که نه خواهم که خواهم کرد	و نه آنکه بیکار کنم خواهم کرد
زان روز که زاده ام ز مادرین گشت	که جاده بیکار کنم خواهم کرد
در بای بلایا تمامم توان گشت	سیر رفته ز دست او توان گشت
کس نیست بر بیکار کی من امروز	در گشته بخون روده که شوم گشت
در دگر ز دره پاکسی می برم	اما هزار بی منت می برم
بیوسته زبون روز کارام	در شعله هوای سحر می برم

یکدم دل سخت گشتم اسودش	سما خون دلم ز دیده باکودش
سودای جهان کرد بر منی سراسر	ای کسی که بر میودم بخودش

ای آنکه بجای آن جان داده زرد	در زده جو فکرم سترق ستاده زرد
خدا آنکه ملائمت کنی با گیتی	تو مغذ و پروری که کار افتاده زرد

سر دل که نه در زمانه روزگار و نه	نی تو آنست حال از من و نه
بسترش کی برودش و نه	غفل اند و طفل از جهان بیرون شد

در انجمنی در انجمن مانده اند	ایم تو و من در تو و من مانده اند
ذرات در من و اسما در روز	در جلوه گری خویش مانده اند

خویشی که ز برین بخت زمان گرفتند	دل خوشکام از آن جان گرفتند
مرده ان جهان کشته دانه گرفتند	کامروز بخشنان جان گرفتند

با قوت پیل مو بر می باید	با ملک و کون عور می باید
این طرفه مگر که حد مرا بدی	پیش باید و بد و کور می باید

با اهل توان خمد صافی کردن	با نانا اهلان خود جو آن کردن
استغ غدا بجا و این	با نانا اهلانست زندگانی کردن

من توبه عیامی کنایه می شرم	مسد باغ جو خلدش کنایه می شرم
این رو و قول خلدش کنایه می شرم	تا جان دارم به برک کنایه می شرم

بختی شوی که یاد دارم	بختی شوی که یاد دارم
که مستحق کشتن بود بخت	سد در و دم بر آری دارم

باب بیا بیا بیا بیا

نوابی که ز برده محرم ای بیرون	ار بر و شبنمی که ای بیرون
چون موی که از سیرت بیرون	از سیرت سرار که ای بیرون

بدین ترتیب سخن را به پایان رسانید
و چون بخواهی قصد بدان کردی

۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱
 ۴۷۲

بدخندگی کارنگون پیشین
عشق بیوه طوق ویدی و وایستی

سجاد تسلیم فروگون پیشین
خط بر محش ویدی و وایستی

با بر خستق می نشینی ای دل
 در خم شکر گوشه جانی ای دل
 که جگر کنی گوشه کزینی ای دل
 هستی که درین گوشه جانی ای دل

ای دل به دم غم در کون مجنوز
سکرم نه و قنای کی کردن مجوز
انگاره سهری که خاک رفته و پاشند
بزر او بی اندوه نه و غوغایند

چون در آناه ابد در بان
سرگزشت هیچ بخیر و بدین

کرش و شوخی قطع خردستان
درد اندویشی هرگز در شربان

این همه جاده و بوجار کی
ماند سحر است آب خون خوار

برین بود که اکنون چون بود اندر
چون شایب خورشید در عالم

جانا دل من خوش بود با ایذا
اندر همه جهان تنهای خور

اول من سر غما
اخر خوب بد کان به

در راه طرب ترک نشاید کرد
وین پس بیدار او بید کرد
در در طلبی از دست ارگشام
خدا کند بیایدت طلبت کرد

مهر برده که نهد برده در خواهد داد
ان برده مثال ان در خواهد داد
در پیش تو صد هزار برده است نهان
مشابک که برده برده در خواهد داد

که در بانی ز شور نشاند
در شیرینی و شیرین شد
بیشین که ز کاپشن نبرد چید
گر نشینی زده نشاند

سایه بانی ز آسان در بیدار
و زیز قدم شوخ و زینت
که صبر کنی صبر کند کاد تو را
ورنه بس پیش میرود و کوی باز

که بخونک مساکت بستی
انزوزمین تبه شسته شوی
ای بس که دویدم و من شسته شدم
استه ز که زود است شسته شوی

باب شانزدهم

سر روز مرا غمی که پیش آید
کلان غم ز غم همه جهان است
کره دل بخیر صبر نه در پیش
تسکین کند آخر با جویش

تو شکر از شیدن اصل
بخی که از شنودن اصل حاصل
انرا که بجانان میروی بستی
جادید زبان بریدن اصل حاصل

خرمی ز کف مرد حیران
صد واقعه است که در نهان
در تو کجا داشت بجان
لذت تو کرد و درو بایان

خود را طبع حاره می
در سلسله جهان ناره می بید کرد
هم دل بر غن خوش می باید
هم لب بر لب نظاره می بید کرد

امر ز دلی سخن بوشن است
در نام و دیاه بوشن است
چون من و محمد و محمد ز ما
دور ان خویش خویش است

ای دل جو شراب برفت کردی شوش	ب برب نه سر الهی شوش
در سر خشنی و خشمه کو بچو شوش	در پاکردی کر شینی ماموش

ای دل شرب و خند جویش شوش	نما جند خوشی شوش
جون از تو کنت نخواهد اید	در قدرت به از شوشی شوش

ای دل سخن بگرد و ز غول بسزین	از نظر مرور خوشی سرورین
عزیزت که ناز بای ابر پسر بابا	تو هست که گوش کردی کنون شوش

کز خمر نه ز خوش شوش خب	بی مغله و خوش شوشین
کز نام و نشان چویش شوش	در وقت اند خوش شوشین

جون من دل از دو کون شد دمن	و دو کون بر بر بای پتر دمن
ای سخن شینی که سرم کردی بی	ای بکلیم و زور دمن

ف

در قمر سیاه بوشیم او بستر	صافی دل و زده بوشیم او بستر
جون جیح کردی بر از جان	از سر کردم بوشیم او بستر

در عشق تو ای کس خرویش دمن	در بای سپهر از خوشی دمن
جون تا تو خرویش و خوشی از کمر	از قیم دل از زبان خوشی دمن

جون ز مکتب از سر خبری شوش	جون یک در اندامه سلم دروش
جون نمی توان کرد با شوشین	اکشت بلب باز میمد از خوشی

دل می در از عشق بماند یاد	جان میکن در از عشق نهان یاد
سری که سر اندر سران بای	جون مید اشده خوشی نهان یاد

سار جانی بجای می خوشی	سری نه و خاک بای می خوشی
بهری جانی کنی ای می خوشی	نظار کی خدای می خوشی

سر جند تر احمدم اسیر اری	صبر قیام کی عیشی
کر مدم مایی و تر اری	دم در کشتن با کشتن
نایکی سخن بان خورشانی	خود ز آفت جویاوه نوسانی
از خلق جهان با بد رویی	رو بر روی خورشانی
نایکی ز بی مایه ای سر که خورش	بی زحمت لب شراب بختی
نایکی ز بی ایان بر حاکم بوش	در نام این حدیث نشین و خوش
کر خایستی که وقت خود اری	دم در کشتن با کشتن
کر سر و جهان جو بخر ادر	تو ما و مکر و در کشتن
باج محمد محمد امید داشت	
اگر ای تو بکجه خوش می نای	جان سخن خوش می نای
کشتی تو که بر در ایدی باده	نظار کی خوش می نای

ان بک

ان بک خوش ز کار عالم زنی	ز دست زمانه دست بر هم زنی
سم غصه روز کار و غم غمیش	روانه فرو میری و دم بر
خواهی که دلت محرم اسیر اری	بجو شود و لایق این کار اید
بر کش ز برون و جهان اری	در اندیشه شود بیدار اید
سر جند که در راه دار که تباخی	سر است که از سر مجاز تباخی
جون روح ترا نهانی	خو تو یک برده جبار تباخی
ز جان تو بامر الهی رود	طلب نام تباخی برود
روا که بختش انجان شغلی	کر توشن بختش بختی
کر بختی که برود بختی	باید بختش بختی
اخر چه بختی تو بختش	بختی باشد بهر بختش

۲

۳

در راه طلب مرده بهمت باید	یک یک جروش تپکت باید
در روی نماید شش عالی که بر شش	چشمش باید و شش حرکت باید
ای مرد زنده مرد بخارده بهاش	از خوش مرد برون اواره بهاش
در باطن خویش کن سفر جردن	در باطن نظری تو اهل نظاره بهاش
ما مرغ دل تو پال فر کشاید	این واقعه بر جان خود کشاید
از عقل عقیده جوی نیز از غی جوی	هر چند عقل مختص از کشاید
چنانکه دل تو کرد جهان بر برد	چون دستش از آسمان بر برد
درین بقیه منت آسمان بسکند	ما مرغ دست ازین جهان بر برد
ما جند از ارم و نه بستان منت	کجی دارد سودجوی شکامنت
نه سر نهادن نه سر آمنت	نه سوز طلعت در دمایا منت

از

۶

از غایت است نشان درون	از غایت شاید بزبان آوردن
کمان خیز که در دست بشد کرد	دشوار بدست می توان آوردن
کرد و در پی راه نهان باید رفت	صد باید در اینک زمان باید رفت
سرمه خواهی که راست انجام د	منزل همه درون جان باید رفت
خوای که بی بر بهای بی	باید که بنیایه قیاسی بر پ
هر چند که راه بر سر راه است	میرد و سرش را بجای بی
رغای سی و نازکی را باید کرد	مردان خشتی قضا باید کرد
جان اسپر قضا باید کرد	دل اهدف نیز بداید کرد
بمان که در چرخ باید کرد	بر شکر خم سپیل باید کرد
دل که به بر شیه مرد نکشت	نه خطه شکار پیل باید کرد

ما چند رسی پستی ای دل	در هر دو تمام پستی ای دل
در بعد اگر رفته خواهی بود	بهر که غریب در پستی ای دل
جانی و کورت جانرا بی گشت	شهری اگر است و باد و شامی گرا
بایسته و دام هر که این شوم	ماران نظری دوست بجایی گرا
آن که در طلب این کف	در دیر طلعات از این می بخم
ان بگرزد و کون یک خط	ان بخوانم جلد بز خود بخم
ای پای دست داده در می رسی	نظاره جام کن در می رسی
بویخ نه در که تو ای دوست	باست بگویم در می رسی
دل تشنه روی خورشید او کن	جان برب دست زنده او کن
بمگر سر و کار و زود کار او کن	بمگر کار و سر و زود کار او کن

ال

هر که درین راه سر بود	بر باید حاکم است از سر تی روت
در عشق غیر زانکه سر باید	سنا تو کنی زبان ندارد و سوت
سر دل که ز سر کار ایگانی	در موی نه ناما می یافت
انسونی که که بخت ناک شوی	آخر شب تاب اگر خبر خواهی یافت
بی رویه روشن روز می ایند	جست که در تو ز می اندیش
مردان جهان هر که علم	تو بر دو قدم سنو ز می اندیش
کر باز نمایه سرک موی تو	صد گونه دور رسد سر موی تو
ای بخت ان جزئی فاشا	لوشت بد کرده و او روی تو
یادوست ازین سو س می آید	یادوست رست رس می آید
بگریه پس از دست بیا زنی	سدا نام آن رس می آید

بیهوشت نیست خود که قناری تو	گاشته دل رده بند ابری تو
چون در پس رده مادر می آری تو	بخت کمره اندر یکد ابری تو

باب نوزدهم

سرگاه که گوشت جوید	تا باند بوی بخت جوید
نخنه خودت کردی در قمر	نبت یاری بر پشت جوید

از آنکه بکشد شکلی نماید	عسر در احوال می نماید
بر تر زده کون عاقبتی گریه نماید	ای مرده دلان زنده دلی نماید

که پیش نبندی باید بود	که پس اهل در می باید بود
این کار بسر سری بسر می شود	کار غیبت پیغمبر می باید بود

تا سحر بگذرد توانی بودن	حقا که گزیده توانی بودن
از یک جیب سحر می باید بودن	تا بوی که بدو زنده توانی بودن

نفس

تا خیزد می جوهر بسوی از تو	بیز ابرو و قوس صد روی از تو
سایه بر لب زد یک سر می آید تو	کمرت حدیث این سر می آید تو

ای مانده ز خویش بیا کی می آید	سر ز سر سیده بجایی که می آید
از سر چه بد آن زنده دلی پاک می آید	از زنده شوی کبریا کی که می آید

زبان ز خجایی او می کشد	ز دل طلبی از یاری می کشد
سر جگر که آن دل می جای کرد	بیت آن حسن کربایی او می کشد

چون نیست کسی اسیر می غم تو	جز تو که کند در جهان نام تو
ای مانده ز راه یکدم آگاه	مما فوت می شود ز تو سر دم تو

شد از تو جهان می رخ آن	کشو که جهان سیاه کرد و آن
اور تو بر این خوشی می طلی	بس طلیش خوشی ده خند آن

بهرینج و بیک کن دل شکستید	کو خست بکوب بانی که شکستید
نیز که برای سوزنی چسبی پاک	از روزی سی و پنج از شکستید
سر جند که بر دهن درون غایبی دید	شستی که استخوان غن غایبی
سر زمره برده بر جوش غایبی	با این سر برده راه غایبی
که جان تو در برده دین خواهد بود	با دوت بهم برده حسین خواهد بود
اند که نه در حضور او خواهی	فردا همه دایع آتش خواهد بود
او را خواهی از دهن و فرزند بید	مرد ای می ز کوشش چون بید
عون بر جبهه گشت نهد ترا	بماند چگونه می روی بند بید
که می خواهی که باشدت خوش اینجا	نمونه بکند دل شش اینجا
سر پای تو خرق شش اینجا	از نمرقه پاک زخمت جان شش اینجا

با عشق

با عشق و جود خود برانگشت	با شوخی و جوشم در سست
از این پیش که در شش در غمی دورا	در بار که سر جنت در باغ دورا
دیوانه اگر عقیده زنجیر است	سراسر کار او به نصیب است
تا شیوه تو تصرف و تدبیر است	یک یک حیرت گشت از حیرت است
تا جند ترا از برده شش آوردن	در نفسی تو رفت پیش آوردن
و این که عذاب نمر جنت ترا	نه با بودن رویی که پیش آوردن
بیهوشی تو یک یک بسیار است	بیکس که قبول شش کل کار است
میدان یقین که در میان جا	سر جاکه خوش ای و روزگار است
از آنکه خود بر سر بکوی است	مجموعی او بر جی مقبر است
کم شو تو که تا مانده یک سر جی	میر جی طلب نیست خطر بر خط است

شما بستانه ان کمال می توان شد	مستطیع ان کمال می توان شد
گر مرد و جهان کرامت بگیرد	تو بگیر که در جهان می توان شد
هر لحظه مرا شکر کمال است	بسی است ز سرچشمه کمال است
یمن باز بر دوازده کیس کند	این درد که در جهان دلم شود
تا بر دمی عشق قرارت ای دل	خندین چو کشت غارت ای دل
گر منخواهی که جانت در برود	بهنه بر نیت کات ای دل
بگذر خیال ان در این کار است	بکشتا نظر حال سن کار است
کریم جان یافت در جان ی	در میم و اقباس شکار است
کو منخواهی که وقت خود را بگذری	رنجی که بتورسد مرغ و خروش
ای کس تو یک نفس خود را بگذری	جمعیت خود بهر عالم بگوش

کسر

گر مرد و جهان جو بخاند و کش	در پیش عسری و دور کش
برو شنیده ز خوش و خوش	او با تو همیشه و تو با خوش
گر مردی روی تو زیاد و دل	بشت از صدق و در پیش
چونست بجز یکی نیست در جهان	بس مرد و جهان در پیش
تا با تو نویسی بود بجا گیری	گر خوشی بخت و بدی تو
هر لحظه که بچرخد از غایتی	کافر میری خاندم کرمی تو
جان خوش و دل خندان می ماند	چون شمع بسوزد زنده می ماند
کارت نمراد این جایی ماند	تا کای می شس که بنده می ماند
کربان بر عشق تو ام جان	در درد و دوا سملد در آن
ز نا کای می باشد این طاعت	بند آن تن که کلام ایشان

مانند روز سر جان بخت	درید ایی از تنبان بخت
مرنا گاهی که مست چون مرد	گاهی در مندم که ارا بخت
باب بیستم در بیان کلمات	
گفتی که نشان آهست ای	از من شنو خوشنوی می
است ترا نشان که در بوی	خدا که در پیش روی تنی
عشقش کشید ملک اندر	در عشق ملک کشی خلا اندر
افسانه پیش کار باکی	این کار با فسانه بجا اندر
مرد که طلب کند خیر باری	مردانه بجان کند خیر باری
مردی باشد سگرفت نامجو	بر طاق اند جامه خیر باری
این کار که صد علم نهان از	پیدا شود مگر کسی کان از
کاری نبود که رت باید کرد	مگر که بدل بسید صد جان

دل از

دل عزت خویش جدا از ای	ز روز ز خود ز ناله و رانی
سر کشد ز سر کوسای	بکین سروری از سر کوسای
بسته ز کسای که گرفتاری	بستر ز سر از عزت این اری
سکر دیده وری سکر برکت	از قدر همه جهان کوسای
امروز نم نه کوزه ایمان	نه دانی بی تمام و نه نادان
شوریده دل شنیقه جبر	سر کردن خناده سر کرد
چون در دین نیایدی در دین	بر خاکتم بکارویستم
امروز نه کافره مسلمانی	اینی جو غم خاکه کسم
نه دین خواند و نه دین ترا	بر حرف زبانی گفت مرا
گفتی در دین اوستم مرا	نصیه حکیم غصه و کشت مرا

۵۶

چون من کم سایه ز لای بکم	باغچه شمس غم غم می کنم
کوی سی که درین راه جوایم	نه دل دارم نه درین دنیا بکنم

ای دل ز بگرفتد بن خوابی مرد	به بجا ده تو ای دل که خیر غم می مرد
نه در کفری تمام و نه در دین هم	که این من که این این ان خوابی مرد

ای تن دل ناموقت پیدا اند	در روی و در ماسافت می اند
نه فصل که می کشی بد و نیک پوس	که خلق به ان خطاقت پیدا

که در غم جان بکاید به محو آید	گاه ارف کند ز اند به محو آید
خون از سر جوشش بر می آید	ای نزد امن بهانه به محو آید

چون که در شتاب سر که غفلت	عالم عالم سر در غفلت
خدا که مبرس سر از غفلت	تا تو به غفلتی که کبر و غفلت

تا بعد

تا بعد بخود و دیگر بی چندینی	ار پستی خود زین بر چندینی
یک زده که وادید که ایسی آمد	و در این دیسی جلوه کردی چندینی

ان به که در عقل خود بسنن می اند	و در دل طلبی میان خون می اند
تا یک سر سوزن از بایقیت تن	سرشته این شیت خون می اند

که می خواهی که باز یابی این راز	به خود شود و با پنهانی خود ساز
چون به دست اصل هر چه گشت	تو کی یابی خود خودی جوئی باز

دل باز به شیت با خاق آورده	بر سر و نی بکاک کوی عشاق آورده
که می خواهی که بسو سیار کنی	سر مایه عقل فری کای طاق آورده

اینجا که رویی بیاد و سر سوزان	در مریخ شوی بیال و بر سوزان
از عقل به نوبی که جان آری	کیرن راه بیابای مختصر و آری

تا بعد

عاشق شدن مرد و زون است	سر با خشن است نه گون است
بر خوش بودن اندک نیست	تدبیر تو از خوشی است
که تو را و تنگ پستی ای	در دایره خویش پستی ای
از نقطه خویش تنی جدا	مشکل باشی که سرستی ای
که از تنگی خویش تن فرود شوی	در کعبه جان محرم این شوی
در همچو زمان درین این محیط	پشت این نظر سویی مرد شوی
از آنکه نظر در آن جهان باید کرد	بر وای سوای این جهان باید کرد
هرگاه که دولتی بدو دارد	در حال ز خویش تن نهان باید کرد
چون نیتی تو محض است	سختی تو بهر مایه انکار بود
هر گاه که ز نیتی ندارد بود	کام تو میرد اگر چه بدین بود

باشی

باشادی دو کون غم انکار	با ملکن همان مسلم انکار بود
خوابی که وجود اصل ناید تو	کنی کن بکلی عدم انکار بود
راستی که در و بای ز سر باید کرد	در توشه خود چون بگر باید کرد
خواهی که درین راه خبر آوری	خود را از دو کون بگر باید کرد
ان جوهر شیدم بهر جان رسد	دشوار نیست باید و اسان رسد
مسر در ره باز و بای راهت دارد	کیرن بیای تو بیایان رسد
از پیشین بکیم و در پیشین	در بند رضای نفس کشین
تا بکوی کوی من چه خواهم کردن	بکوی بیگانه تو چه کنی از پیشین
تا بکوی کوی منی سر و سرچ باشد	خاموشی جوی در سخن سرچ باشد
تا بکوی کوی منی چنان کنم کردن	تو سرچ من سرچ من سرچ باشد

ان کو بھی کنی و بیدار کنی
خود را تکلف رخ و خاک کنی
سرم کو بی کس من چه خوانم
حتوانی کرد گر کنی و زب کنی

کر به دهنو از عشق نو بیستی
از بکسر او منور و بیستی
در عمر زیان کنی ز سر ما و عشق
یعنی که از ان یار چه سود بیستی

کر ما سن خویش خاک این را بی
از تنک بی ز خاک کمر ای
من زن ار دو چون شرار و بند
بی زن آید کر بعلند رایی

کاجی بسیار لبر اینی زنده
گاه از سخن چن سکر اینی زنده
گم کید خوشی غیر دگر می گم کید
زیر اگر سحر دگر اینی زنده

ای نازده بجان این جهانی زنده
نماکی باشی بزده کای نه زنده
گم کید خون تو کیک تو خواهد بود
نماورده بمیشا با پی نه زنده

پیش

پیشسته چشم دل نظر باید کرد
آنکه بدرون جان نظر باید کرد
خوابی که بر سر خاکل خاکی گوی
از حالت زندگان که ربا بد کرد

در دلب و گشت دل و نوا
عالم اطیع نوا
چون هر جگرست جمله می باید
سبحان الله این مقام جاخیز

در عشق تو سود او چون تمام
نور دیده و دل آتش و بنیادیم
چون برده خود خودی می دهم
کلی خود را هم از برون بنیادیم

ما سر و جهان زرق قدم او دهم
بر قبه افلاک علم او دهم
چون در تو را سحر می آید در ما
کلی خود را از سحر او دهم

جانا زخم عشق تو جام شدن
سرم ز تو دردی کرم افزون شدن
زان رو کرد دل جان جان آید
جان بر تو نشانده ز جهان شدن

۳۶

باشد دم از بوی غم خست امروز غم من نفسی است	محم برده در پدیده است از سست میرفتند از سست
با سستی خوش او ریخته ام کرد چون باو محالست برابر بودن	در مریخی نو صحرای غم کرده با خاک است بر ابری غم کرده
جانا چو ره تو راه غم خست بس کم شد غم به و جهان کم شد	کاریت که کافار در عابره کامکان ندیدم هرگز
در بخواب زخمی شد چون منی سد بسزای خست	چون سایه با قباب زخمی شد سر ربات خواب زخمی شد
بنگر که غم می کشیدم کنشی که بر کس تاب بر نمی آید	سایه شدم بسیار میدم چون نوردم چون رسیدم

جان پیش تو در میان گرفتارم من خاک تو ام دایم و حاکم	چون زده دم زبر خواهم کمر سپید خاک تو بر خواهم
کر دیده به تورا به آیدستی کرد ای کجایم دم خانه دل نخواهد	دل از تو آگاه بود آیدستی کرد در عشق تو آگاه بود آیدستی کرد
کویایی که از دست تو برگشتی ای کجایم از جان تو برگشتی	کویست که در پای تو آیدستی در خاک قد همیایی تو آیدستی
چون در ترامن در عجبی بستم چند آنکه خوشیت زده عالم کو بستم	کافر باشم کرد و ایچی بستم من از منم غم ترا چی بستم
خودشید رخ تو در نظر غم تا من بپوش روی تو در غم	چون زده دم زبر خواهم خودشید میان ز غم خواهم

چون من تو در جام ببینم خط بر لب جام	کوزنده ام امروزه اندام زنده
جان پسته ازین قفس برون باز آن رخ ام سجده میاید سج	پس تو کی زده زده گشت دل خسته ازین سخن جو خست
چون دل غم تو جان بکشید در راه تو آب روی بخت نم	بکشش سخن بخت جهان بکشش لاله تو نکت خوی
در عشق تو از پیش خونم که یک نکت است در سیم دگر	از آتش سخن جی خونم ز آن سگ نکت برون ام می
که پیش در تو در سجده ام مستی مرا ایستد یاری	که بر پیش در تو در سجده ام کز عشق تو مست در سجده ام

الکلی

لوگوئی تو نه منی بشناسی در روی زهره سبب بتا منی	دستم ز سدا جان کشتی بیا که ترا میان جان یا منی
نه غیر ترا با تو اثری نیست در خط مرا بصیرتی سیر می	نه غیر تو من سجده می نم بسر از تو رگای تری تری نم
در بند نیم ز سجده می آید که پستم در نیم تم از جا که نم	جایی نم از تو یک سجده می آید در ده تو ام بعد کوس سجده می آید
چون راه ترا سجده بر سنگان بر روی تو جان زده ام است	ایمن در دمن سجده بر سنگان بزی روی تو صبر کردم است
که دل خرابی بیا بید بر بیکر در دوزخ حضرت تو جان بید	دل شفته شد بیا بید بر بیکر که بگویم که نبود زده بر بیکر

دوازده

ما جان دارم که تو نمی خواهی	چون ایستم کشت نیز می خواهی
از شاد دینی که ز بهشت بد روز	ما من باشم با تو بی خواهی
ما شمع جان قفس بلای تو گیم	چون دایره دل کی سرو پای تو گیم
که تو گویی برای ما کاری نه	ما هر چه گیم از برای تو گیم
تو می گویی شمع ترا	ما هر دو جهان می گوی ترا
ما دیده ترا جهان دل از دست	چون تابت اند که به پند ترا
چون خمره زینان صد کج تو گیم	چون در سر کار از روی تو گیم
که تو گویی برای ما کاری نه	ما هر چه گیم از برای تو گیم
عاشق همه جهان بروی تو بد	بای که داشت از روی تو بد
سر عاشقی که داشت اندر جهان	خروشت و بس از روی تو بد

رو به پشت جان بر من می سپرد	جان بر در دست می سپرد
هر جان که نه ای روی تو گیم	از پشت سر بسوی او تو گیم
از طره او سخن گفت و یک	اکشت بسج روی او تو گیم
دل شمع دلوار تو گیم	دل کیت که جان سر از تو گیم
نواهی که به سماں دوست تو گیم	بکبر بار تو گیم
بخت باید برنج خوباید کرد	چون قفس بلای تو گیم
در بنده شیر افغان از انگ	با او پنهان به سر تو گیم
دل طلبش بجان کردار	چون نیزه شمع عاشق تو گیم
کس نه برد بد که این تو گیم	این خط نهان شد که بد تو گیم
ای دل جو حجاب و برده کار	خون خود که درین حجاب تو گیم

چون مرده اند شسته اند کار	در دیده نهانست که از غایت
همچون شمع می خند که از دم کفن	سبب نیم تیرت نامم کفن
ای من که زنده زده و نیم کفن	چون باز نیامم اثر خدایم کفن
دو که تر از دل می کشم	نخن شد دلم و امید سپاسم
بر روی دیوار او شستم غری	از دست داده بسمل از دستم
نختم با ناسک پس ای جانان	یا دهم به ناله خجسته آن
کشتی که از درون اعلی قل	پس نه به ناله خجسته آن
ای دل با میدم چشم خجسته	چون نه درین محس خجسته
چون وصل ساد یکس او بستر	تو سایه برین پس خجسته
این کند خاکشتری بر اسکر	که دهم کشید و کاش

از غمت آن کرد و گنج است	از سر چشمت بیای و ز بای
از بس که ز شوق چشمت	کشته شد روز و شب و کار
این کشتن آن چه سود چون	یکم حال است اگر چه بسیار
هم عمل عظیم بهرسم و جان	هم کج نصیحتان با نیافت
نخستید نه از سال بهرسم	یکم زده پس پای جان
جانان چون تو بی چشمت	ز درون نام چشمت
وصل تو یک دست ای توان	روی تو به و جسم من آن
جان شد اندر چشمت	دل تو آمد سرمه ای
ای بر شدم پس بکشد	که کرد و پس برده اسرار
که طلیعت ز روی تو مانم باز	که روی تو من سرمه ای

بی
۵۳

سر دایه بستر بزم	سر دایه بستر بزم
سر که بصل تو در خواب خوا	اول قدم از دهن بر باد
صد دریا موج بفرستد از غم	این کار باشد تو بجا کرد در
سر که درین از اصل تو بکشی شوم	شب خوشی با ملک ماه شوم
بجز کنگ شوم با تو چه کنم	عجز کردم از تو بجا شوم
عجز حاصل تو یک زه تعباید	عزباد چه دارد دل باشد بد
از وصل تو چون دست جز مایه	با خاک شوم می گردن باده
ای کاش دلم از سر دبی	جان راز صافی تو بای دبی
کر جسته ام چون سر دبی	باری چه می بینی تو ای دبی
این خود جز بایست کاشیده	سرخس از سر دبی

بیدار تو چون نه جدا بود از من	صد برده ز سر برده در کوی
انگار زبان عشق کل می	از غیرت تو زین نه خفتند
و زمان که وصل تو سخن می	با خاک کی شدند چون خفتند
حاصل ز غم عشق تو ام بد	وین بد بایستی بسند ز یاد
بر بی وصل تو من خام	بی سوزم و این شوم از یاد
مادیده تر از شمع سوزان	گر سود کنیم و ز سودا بخت
مارا خدای تو بختی است	بس نی تو غیرتم که بایست
کاشی بریدی دبی بستی	کاشی کشیدی دبی بستی
عجز دردم جهان کبھی	دربار بستی خود خوش بستی
من سیدم که مرا دل بدیدی	کی در چشم من سید بودی

کاشی کشیدی دبی بستی
دربار بستی خود خوش بستی
کاشی بریدی دبی بستی
عجز دردم جهان کبھی

بیا بیا که دل خورشید است	بستمندید بر این گیتی
ما عشق تو بر من زنده مرچ است	ندید بر من سنی سر زنی است
سر دم ز تو در پیشتر خواهم	در خط میستی که زده ام برده
چون نیست پس وصل تو ما مرا	در عالم خود سر بر خواهم برده
در عشق تو با خاک یکی خواهم شد	گر شسته ترا زنده منکی خواهم شد
در کرد تو هرگز نسیم میدانم	گر پیاری در اندکی خواهم شد
جان بوی تو جنت از دل آید	دل نیز بجز تو سرود آید
اگر کن نشان ز وصل تو سی	در دایه خاک از دل آید
زبان را ز گشت عالم حسن است	هر چه کردید برده روی خوش
و ای بر این که در مشغولی	بیا بیا که کسی نمی تواند بدو

چون کل نام بوی تو دان می گویم	چون می شنم بوی تو دان می گویم
چون کوه و صفت تو بگویی رسد	کم زان نبود تا که از ان می گویم
ای بسط اشارات در محرابم	چو بسته بجز ولا بجزم ندانم
یکه آینه جان رف تو زدم	صد گونه جنت سنو زدم از تو
هر چند گشت درت دوست یار	هر چند زاده رویی لذت یار
این که سران تو کون بر آید	دل در طلب وصل تو از غایت
در عشق تو دل مرا به جان داد آن	تن در دستم حاد و بجز آن
چون دید که نیست حیات سر کر	خون کس و صد هزار خواهر جان
بیا جان دارم سر نهادار من	در جان بجزی بدان و ادان
بیا بیا که کسی که جان جاداری دل	چون در همه افاقه بگشاید

تو بانی منی از پس صد درد	خواب به آتش بر رخ زرد زدن
چونست دل عادت بر من	سودده بود بر آتش بر دهن
ناکرده به برشته و مسازی	ندیدم بجای بیل سر انداز
مرشید کی داشتتم باد به بر	را پس که دیدم تو رو به بر
که بوی تو جان کشیدم	وز لطف تو عقل نه شیرین می کنم
بیدار شسته خشن می کنم	در خواب کنی مرا پیشین می کنم
بیکم دانی از خود در بدرم	لما کی روزی ز شش بجران کرم
اینکه شد کن که کوه جادین	خواهی شد کنی نیای شرم
چون دل ز غم عشق تو یک جهان	داشتم غمت سر تو ای جهان
امروز بدستی ام برون آمده	کمانت هیچ رو سپهر توان

در عشق تو من که بسوزم می کنم	وز آید به عقل برون می کنم
دیرت که در غم دل من	در خون تو شدی و من می کنم
که در تو ام زبرده آرد پیرن	گاه از غم تو برده دل کیرن
سر زدن مرا با چون فلون	میگرداند عشق تو ام که ناکون
دیو کشدم زلف تو در کرم	بزرگم سوای من کیرن
در عشق تو رسیدم که می کشم	از پیش نیرد و بدیدم کرم
امروز رسین بر سر غایتی ام	وز بای قنایمست شیدای ام
کنش من ازین کار توره نفعی کرد	دیدم که زلف یک سوای ام
جاناره بدو منی ناساز می کرد	خشنی شود بار سیرناز می کرد
سختی تو ام که باد دارم درد	چون کانی ام بای ز من باز می کرد

ملا با بکدر کبوی پاکباز بی	بر کز تیر قدیم سوین پاکباز بی
در خاک نشسته چه میگوید	خبر بکدر کبوی پاکباز بی
دل به زود مساند نیاید بکدر	جان جز تو آید ساز نیاید بکدر
با چو سنان کرد در این تیر	کس شبیه تو در نیاید بکدر
بهر لبه بنامم سنازی	بهر لبه قدامم سنازی
بیا بیا بشیم بنوع طاعت	نظاره گمان و التیج بازی تو
با خند من خوشه دار بخانی	بیا بیا بشیم بنوع طاعت
نه با خودم و نه بچو از سیرانی	بیا بیا بشیم بنوع طاعت
نه سرم غن غواره خود خواهی کرد	نه ماتم آواره خود خواهی کرد
بر خیز کردل خسته نه کار تو شد	کربجاره بجاره خود خواهی کرد

سر کز نه جان کنانه جود آید تو	در روز سنجی شماره جود آید تو
سرجاره که بستم آید تو بجای شد	بیاره کسی که جاره جود آید تو
دشمنه غم مملکت آید	طعنی کن جحاب بر دار آید
طعنی شستم می سوزی	بیکبار یکی ام سو بیکبار آید
بهر لبه سوختم رخت صدار	سر روز سوختم رخت صدار
بهر لبه با من نه نسی سنازی	از بهر جود خدین کرم بی سنازی
من با تو بدی نکردم از پیمایی	کامدوه تو می کردم نه پیمایی
کونیز باند و خودم باز کردار	اندوه بر اندوه جرمی افزایی
مهر بر این عاشق کزانی	مهر بر این کزانی
می سوزم و از سوز من کزانی	از سوز من کزانی

کری تو دمی من کبری غم	عینه می خورم و دهان کرم
کلاوین به کونبی می بزم	سر کرد ما که من کار تو درم
کرانده در بدم بیداری	که غرق خون کرم مبادی
شرب میکی زخم بر زخم نادر	بیدانی و زهر و زهر مبادی
کیمی بزرگ شستم میخواست	کیمی زنده شستم میخواست
کشته شدم تو ام مباد	ناخدا خون کرم کرد این
سر خطه خون من به خون باری	دست از ده جهان بر دل مجاری
کرنا که کرم کرده بر کمر	چیزی در کرم برده سرونی
که با من کشته کنی و مسای	که چون شمع بسوزی بکذازی
شرب میکی زخم بر زخم نادر	هر روز ز تو در عظم اندازی

سر جگر منت در دو عالم کرم	از جلوه کبری روی اویش
تا جاده تمسک به دست من	به جان جلوه کند سرش با من
پوسته بی گرفته از غرت باد	در باد به جاکلی سیرت باد
سرخش که از باده برون می	چون روه روه من جگر سیرت باد
خود را سویی خود و مگر بی بایه	دین کا قوی سر سوزی بایه
سر زنگشت بر کی ایینه	در آینه جلوه کری بایه کرد
سر جان که بر راه من کرم	جل بیان دیده بسوزنی کرم
بمون جل کشتا قنایی سینه	که روز من سر زده بر کرم
چیزی که می تو بدانی من	کینست آن نه تو بدانی و نه من
کبر سینه نه نه نه کشته	ادمانده اوله تو مایه نه نه

ان ماه که در مرد و جهان تویی	در غم زین و آسمان بی ناله
یک زده بود در غم و بی ناله	دست کز آسمان جان تویی
چیزی که در ایام نداشت	چون میر جری بد که چیزی نیست
و دست که بود با اردو نداشت	چیریت که سینه را در دنا نیست
ان کی باید که در غم نداشت	نه جان بود و نه جسم نداشت
خزینشی و پستی نداشت	در آن نیست از آن که نداشت
ان که در غم و کوهان دید	از برده که تمام بیرون آید
این قطره را در آن که میگوید	از بسجده که از غم افزون آید
ان که در غم و غم نداشت	در غم زده و غم نداشت
کوچی که در غم و غم نداشت	از حسرت و غم نداشت

کتابت شده در کتب کهنه

این خط که در غم و غم نداشت	دل خورده بود که جان نداشت
کشتا که خط از برای زده نداشت	کان نه غم مرا خط نداشت
کیمی غم از غم جدا نداشت	وین و غم که میدم و غم نداشت
طوطی است به سکه و آب نداشت	مشاور و برده که غم نداشت
این است تو و این که نداشت	ماه تو بهر سپهر نداشت
طوطی خط نداشت	مهر زده که در غم نداشت
یارب هر خط این که بر او نداشت	ماه است بهر داور و دوی تو
دی خط بخون من می آوردی	و امر و خطی بر منک و دوی تو
تا خط تو بر من بر تو آورد	قتل از دل من و دوی تو آورد
طوطی خط از مرگ نداشت	خطی است که بر منک و دوی تو

چون خط و باعث که نخواهد شد	سر و ز سر ادر که خواهد شد
نیز شکر که خط و باعث است	ویران و خط و باعث است
آید شکر ابروی که بسته است	و ز طوطی که بسته است
چون خط و باعث است	شقیقت که بسته است
خط و باعث بر غم می خوانم	کوی که غم و غم می خوانم
از من بری دلی جو خط و باعث	تیر که من از خط و باعث می خوانم
این میان من و چون افتاد است	یا ان خط و باعث که من افتاد است
یا من و ان شکر بی که نیست	در سگی که من و ان افتاد است
در خفت خط و باعث بر عروا	بر سله جوانان افتاد است
سر از دست خط و باعث	خط و باعث باید و خط و باعث

از عشق تو در میان خون میگردم	از حال تو در میان خون میگردم
باز روی تو خط و باعث است	باز روی تو خط و باعث است
حال که با و دان و ان توان	بر روی تو جان جان و ان توان
کرم و دیک دید و دانستی	بر روی تو جهان و ان توان
حالت خجسته که کل سنا را	از بسته نو و کار سنا را
در خوابم از بسته شیرین و سنا	تو بر در بسته خط و باعث است
چون دید و بر روی خط و باعث	از بسته نو و کار سنا را
در حد کرم ز بسته نو و سنا	باز بسته نو و کار سنا را
باب سی و هفتم	
باز کرب ارب و سنا را	از بسته نو و کار سنا را
ز ان سکر کرب و سنا را	باز بسته نو و کار سنا را

دل نیست گران به رخ مهر کز	کجا بخا دل چو کجاست مهر کز
هر کس سخن و جان از یکویند	ایکون چو سینی در و یکویند

ای ماه بخت و یا کجاست	در خوشی می بگو فریاد
شیرین لب بر سر من خوش	التماس که بدندان

اروغه من کجاست می افتد	و کجاست کوی است گیتی می افتد
جانا سخن سپاسه زان کوی	کز نسکی جای برت می افتد

دعا که در زلف تو جانها	جانها به سبازی می جانها
و جانها که لب لعل تو جانها	سرگردانها ز آسمانها به برد

ان دل که در دست من کجاست	خوبیت که در میان خون غایبی
باری جبرون بی بی از من	خسرو بگو خنده بر من غایبی

بر شاخ دل سبزه یک برگ	کوی برگی تیره و امید هم
من از ناله لب بر برگ	بی از ناله لب بر برگ

چون شربت بخت یکبار از را	از لعل شکر به می افتد
من از مکر عوض یکبار از تو	دل از دم تو بخت به می افتد

ز سرم آید سکه پستان می	بگرفت مرا دل از جهان بس
کشتی که تو زود از لب من شری	بس میرشدم و لازخان کی

بشمت که پستی را بانی	در خون بیزی کام روایی
کر جان خواهی ده است ز کجاست	صد جان دیدم که جان

کس مثل تو در جهان با شکوه	تنهایی تو یک و در دهان
جانا سخن از ناله کجاست	کاریت که اندیش زان

من بی سزا مانم تو ایامم	گرشته و حیران تو می خواهم
در بهانه زخمه آن بی خواهم مرد	در شیشه جوانی می خواهم
کس مثل تو در جهان جان رستا	شیرینی خط بر سکه شاد دارد
فریاد مرا ازین دل بخواه فریاد	بسته او باره که شود
از آن سکه که شیرینی جان خرد	سپهر است که از سکه پستان خرد
چون خذه بسته تو بس بماند	این شوره بسته تو را نمی ماند
در عشق و هم هیچ نمی بخدازد	هر دم می در می بخدازد
زان سکه دمان بی بختی بی	سکه است دمان بی بختی
دل است نمی خد سکه دارم	با او یکی و سه بخن دارم
کشم سکه بی بخت که غیب کن	بشو بختی که در دمن دارم

بگو که در سکه می دارد

کشم

کشم که جهان شیشه آن	کشم که یکی آن سکه دل و مستم
کشم که دمان یک من در می	پس جان از سکه بی می
کشم شکرم ده مسکای	کشم با آن که ز رخ سها
یک بونه بخت را که بخشد	از آن که بیدار است از آن
کشم که نه از رونق از رون	هم که نهون کبری
کشم که از بزم فرستی	یار که بکه نه حرم کبری
کشم که دوری از بخت دمان	رو بی از بخت دمان تو چون دمان
کشم که نه بخت از بخت	دور از بخت دمانت از بخت
بی ادب و رلف شکن می ادا	ما خورده شراب به شستن می ادا
نهان ز می که می رسد	از بخت که بی سویی می ادا

نرم گدازم بکامش بلسان گدازم	دور و خطی بکامش بلسان گدازم
سر شو که در جهان چشم بگشاید	باشیر بنی بکامش بلسان گدازم
عشقش ز وجودم سحر می سازد	در نسیم ماتی بی سارو
کامم ز دوستم منزه جان سازد	کامم بدو نعل مرستی سارو
کشم که ترا عقل منتهی بکشد	کشم که زدیو یکی بکشد
کشم که میانش این با منی	کشم که درین میان سخن بکشد
من بی سرو سامانی نخواهم آمد	در پیش تو زبان نخواهم آمد
مر جند که با میانم خشم می آید	با نعل چشمتان نخواهم آمد
بار روی تو ماه را چهل شتابان	مثلت ز ازل تا باد شتابان
عزیز بر بزم تو نام بدلی	دیر اگر در آن بزم بدلی شتابان
باب سی و نهم	

بانی که بخان خط سپید رنگ آید	سکنت که پای بیک بیک آید
دانه اگر میان برود آن بیک	در پیوند اگر بیک بیک آید
زین تنبایی تو ز بیک گشت	زین عقل رسد ای تو ز بیک گشت
ای روی و میان از کربت رسک	کای خاک و بخت بر روی میان گشت
ای عقل تو ام کار بجان آورده	سروای تو ام روی بکشتان آورده
در روی که بسا لبا بکشی داده	عشق که تو بای میان آورده
توت که دل از ده جهان گیرم	صدیج ز وصل تو نهان گیرم
بنشین تو دست از کوکری بکام	نما که تو از میان بر کمر گیرم
می روی تو مه راه تماشا	بی لوت تو شب زده مه راه تماشا
که سرو مه جهان بازاد جی خرد	بی قد تو کار سرو با لک

که خود سیدی بسج زینت	در جبهه ای روی سینه زینت
که گشتی که مرا نازد مسد با سیدی	تا بخندگی تا که از اینت زینت
از تو توانی ماه و لغز و زار	شب چند ارم و شمع و زار
دل که جویی خشت جز با سیدی	ای منی سیدی و ناز و زار
بر خاک دلت پای ترا سیدی	خوشت و دم که در گری سیدی
کیمی پستم که بشنختم میاید	از خون تو سمن بی ستم و سیدی
کشتی که ترا جو خاک کرد اتم	تا که در زلف تو کردم سیدی
خاکم که کنای سکار باد کرد اتم	تا که در زلف تو کردم سیدی
بیل یا تو من سر ز بایز اتم	بر باد تو ستمله چهار اتم
بر جان منی و من از ان بی ستم	که یکس جناکی تو جان از ستم

که سید

کتم ز میان جان شوم خاک و سیدی	تا که خود بر سیدی سیدی
او خود جو زمار شستم سیدی	یکی بر منی سیدی که سیدی
یارب چه دم که در مسد داد	دل برو و دم و او و دم با سیدی
کتم که بر این شمس او از پد	بغتم شد و ان ستم که او از پد
ما کنم کتم ضعیف و لاغباشد	دل در برت از ستم می زینت
کشاپسک و من میزینت	لذ پیش و بی و ستم و زینت
ورزش او و او دل ستم داد	بیک شوه بد او و ستم داد
بسن پستم و او با ستم داد	این کار که کرد و ستم داد
کر جان خواه از بن دندان ستم	جان خود چه بود ستم از دندان ستم
دل میجو تا بر من اید بار	بی این نیاید جو دم جان ستم

دور که نمودن من بیداری	بهار شد هم نکره از من بیداری
اکاه بدست کن سببی باری	کز خون دلم بر کارش آفتابی

تا از غم بت دلش صد افتاد	شد ز روح و بر رخ او افتاد
کنتم که بسود کافایت	کنما که انتخاب بر او افتاد

بایستی که دلم ز به بلا افتاد	در بجزیری جسد سنا افتاد
بر پست ز ما و انی افتاد دلم	لین بار کشی بر کن مرا افتاد

بایستی که سگسور دلم ام	دل سگی ادا افت جانم ام
دل سگسور دلم که بکند غم	کر دل او ز تو انم ام

دل از غم تو غرقه غن جگر است	جانم متحیر و تنم بی خبر است
از سر من بوم ز تو صد و کرا	تا بنوشی تو تا بجاری مرا است

شربت

مشقت که بعد از آن افتاد	درایت که موج او تیره حیرت
تا لاله زارم از عشق تو چون فیک	سراسر کارم نه سرگشته

و ایضا

نی ز ده تو که تو می غم من	بسیج کسی مر تو می غم من
مر جا که بگو نه کنون سده است	تا غم زده در تو می غم من

وله ایضا

بر باطلت که دلم بد افتاد	زیر که شمع دلم بر افتاد
تقصیر بکم که مر که بود دلم	در ورسند و در افتاد

و ایضا

نه برود ز نامر تو ام میداد	زیر که نه در غم تو ام میداد
دل سوخته و عشق تو ام می	تا غم زده در تو ام میداد

وله ایضا

در عشق تو سوخته بجانم	چون شفتیکان که جهان بکند غم
بر خاک نشسته اسکن خون بزم	بمس زده زمان در آن بزم

هم بر جانم این غم مدها	زیر آنکه در خور توام میدانی
دل خست ز غم می	ماتم زده در غم مدها
در عشق تو پیوسته بجانم	هوشنم کان کرد جهان میکردم
بر خاک شسته اسکن خون تو	بس سر زان و آن میکردم
هم بر جانم این غم میدانی	ماتم زده در غم مدها
سروقت بر سر می کرد اقا و ترا	بجا رویی که تو مدها
خدا کند غم تو می شود اینو هم	ماتم می کشم که بادی پستوم
کربشکای سینه بر انده هم	ببینی تو که زین صد نادران کوم
دشمن که بتواری ما چینه	در غمت خویش تواری ما چینه
باری میگویند جسم با	کرمی خوابی که زاری ما

سودای ترا بسیه میدادم	انده ترا بوش ز میدادم
عن از در انده را میدادم	ایم را زده که میدادم
جانا ز غمت شب می کشی	اری بکم خشتی مرا می
کردهم در نیم مرا غم	ترا سر ز کار جز در می
ان روز که بوی برین می رسید	صد کوزه غم بجان من می رسید
کرب ز برین آسمان غم کرد	کین رویم این غم من می رسید
تا دل دارم صدم تو باید	تو بماند شب تا تو باید
ببینی تو هر روزم غم تو باید	تو بماند
ان را که دل بدیده می گوید	ان چیز که کم کرد می گوید
ان را که دل بدیده می گوید	در می که از روی تو می گوید

ای بر سر ای عشق خوش بنام	وی را نه خنود ای عشق خوش بنام
در راه تو از این سر بر سر	بیا در این درین و در می دراز
از تو دشت اگر خبر خواهد بود	که بی گشت پیشتر خواهد بود
زمان حکم تو را این هر روز	در میان تو ام در دگر خواهد بود
جانا صد زنده درم از دست	بار و کرم زنده چه میگرد
چون شرح و هم این هر روز	که من شکویم و هم میگرد
چون حسن حال با و این می	شور و دل و شیرینی جان ای تو
بجز این در این هر روز	بس پر کردن که در جهان می
در راه تو از این سر بر سر	با عشق تو نام نگار و بهر می
سستی ترا نه از این نیست از که	است که در تو میسر نمی رسد

که میسر به بایت اینک دل	در عاقل سر به بایت اینک دل
که کعبه شوق بایت اینک دل	در بیدار بایت اینک دل
سما و دل نیست ز روشد و بر نور	در این و وز زول نشان مکر نام
در پای تو افتاده می هر کس	در دگر از سر و زین باز نام
کجا می جو که زین می بیتی	کجا از دل و دروغ می بایت تو
ای ماه ز زمین اسکان عالم	است که ام میخ می بایت تو
کردل کویم ز غایت شتای	از دست بشد باده بهار ای سبای
در جان کویم دره تو فانی	بماند زنی شد کون که نردان با
بماند غایت این و این بهر	در دام با میبیدی و این بهر
از سر دل عالم طبع سودا	در خامی و سوز بجو و این بهر

دل می تو جوئی سلاخی خیزد	دراز او قیاسی خیزد
در با تو دمی پستم ز دست	از یک یک زده جاسی خیزد
در پی که تو رسد دو ایستوان	بر سر بکنی چون خشتوان کرد
دستار دست نکشته آن	کز دست نیست رهاستوان کرد
هم عاشقش آن روی بود خواهم	هم قند آن لب سپید خواهم
بر باد مراد مرا که من دره تو	تا خواهم به خاک ده تو ایام بود
جانم تو نکند در کوی مرا	چون کوی دو آن کرد بهی مرا
گر آید بر دم از دل به تو غم	عونی بگردد ازین مروری مرا
زان روز که عشق تو من از گریه	بلبل هزار سبیل از گریه
سر روز هزار بار در عشق تو ام	می باید مرد زار و می باید

بسر قصه که در خلق شرم	بسر قصه که زبیر خاک بر شرم
کرشادی تو در غم این کس	نوشاد بری که در غم این کس
در عشق تو ام غم نخورده بس	از تو تو ام منت رسیده بس
در تمنای کسی که یاد صد بس	دریت بر این کس اندوه بس
در عشق تو من یاد آن بر خون کنم	عز او افتادم زنده بر خون کنم
که تنم نمایی ارم از دل بی تو	دلانت و نفس جاندا کنون کنم
تنم که در آتش غراب افتاد	بگرشته جان مرا ز تاب افتاد
دل که بسا لها عادت کردم	کسوت ز بی عشق غراب افتاد
عشقم شرم بود بیکو می	در کار کشید بد خو می تو مرا
نمی تو نیست سنگ بر شیبی	شیرینی آن شمس بود تو مرا

بمانا دل جانم از کس نبرد	با سازی از این بخت بگرود
شیرینست که دوز دل فرود	خوش باد بخت که دل بسیار درد
دو ششم غم نود و داغ جان	بر کندن دل ازین جهان
پای بر زبر جهان جان نهادم	ببینی که غم تو اجماع
در عشق تو غم و خطم بسیار	خون دل آید بزم سبزه
زان روز که در عشق تو شوردم	زان شور ملک در بکر هم سبزه
دل بخت که از عشق تو خون	نمیست که از تو نرنگون
جان ازین غم کشم برون	سودای تو ای تو ای چه برون
در دست جفایی تو ز بخت دلم	در پای غم تو نرنگون
سر جگر خون دل طاعت ترا	در خون دلم مشکو که غمت دلم

خون من ناکگی که بر زدا	با خاک بوی که نشیند با
در خون دلم مشکو که ناک تو اجماع	در خون من ناک که جگر درد
ببین جگر تو خشم که ادا دهم	خون میری که خون به ادا دهم
خونی که بر لب جگر کشیدی	در کردن من کن دوا دادم
سبایی بی تو زاری بخت کنم	جان از شراب عشق بخت کنم
کسی خود را بخت گشت که	بخت که در کردن تو دست کنم
خواهم که بی عاقل دیت میرم	کس که جو می دیت میرم
دام بینش که زنده مانم خاویز	کر نمره زنان در از دیت میرم
کاه از دل بخت جگر بخت	که چون شمع دیت و تابم منی
دو ششم دیدی محراب جان	مرور جو جان بخت جو خوانی

در عشق تو زبون میگردم

از دایره عقل بود میگردم	از ضعف جهانم که نیامدم
در بریت که در خون دل کشیدم	در خون تو شدیدی من میگردم

در عشق تو رسوا در جهان ایدم	در عشق ندای این ایدم
کردیم سزا در منزل ایدم	نکاه ز دل حبش جان ایدم

جان سوخته پای بست ایدم	نزد دست شده بدست ایدم
تا خیل خال و شسته خون ایدم	در لب بیکت ایدم

ای شمع جگر مانو بر قتی زبدم	من گشته بجز به خوشم
دور از تو جهان شدیم که در دوی من	کر باز ایسی باز نیایی از من

در عشق تو بر خیزم زمانت	این دهر مرا هیچ راه دانت
کشتا بر بی که زبدم بر بی	از خاپستم از سر جان است

جانا دل من ز روز بزرخواست	در پای خشت سحر سحرخواست
دم بدم بدی که جانم مرا	خوش خوش سر کار تو خواست

تا کی طلبم ز سر کبریشت	یک روز طلبم که وفا بکشت
بجز بر دل دستم ایسی کرد	بسی بر نه که نه سوز داشت

جان کرده از میان جان میگردم	من در دست نمره زمان میگردم
و آن که ز در غم زلف جوت	در غیر کس نیست در جهان میگردم

خود از تو پیکان می توانم	از خشت سیاه می توانم
از درد تو با دهر من جدا	کر با دکل نگاه می توانم

هری که ز تو ز دل من	تا تو بزبان که بگویم
دشت که طاق دخت بگویم	در طاق دوا بروی میگویم

باغش نشست تا گوی پسر	خاکست این غم غم برودن
سر کز بید بازاید مرغ دل من	تا بازاید برین کز زت از بر من
عزم بپوشد و نکناز اند دل	مردم راز و نه از اند دل
برفت بر پیش پای جهان کن	انصاف بر کز باز اند دل
کریم پای غم بست افتاد	در جان کویم ز عشق مر افتاد
مختی تخت خون دیده دل در عالم	دل نیز خون دیده ارد افتاد
زانکه که دم بران پسته شد	سردم بر من بد و دیگر گشت
با آنکه ز عشق سحر اجم بنامه	بسنکه که چگونه اجم از پسته شد
جون در دود رخ از دل شمشیر	جان شد بد رخ و در دود شمشیر
مکنتم که جو سایه مردم از پسته	این نیز جو و جون شمشیر

باب چهل و یکم

ماهی پسته

ماهی پسته عالم از پای افتاد	مان در طلبش شسته سر جای
پنجاره دم که دست پای پسته	از دست شد از آنک در پای
خوابی که ز شعل دو جهان شری	با اهل صف اسم دم و سم در شری
خواب مشواره در دل غم شری	مستحق دود با شمشیر در شری
دعشق که در جان بدی پسته	ای بی سرو سامان پسته
کرده اول تو در دی دارد	ان در دود دار که در مان پسته
کم گوی که ترک حرف می باید کرد	است که می سکوف می باید کرد
بایستی که از غم نیز تر چیز می	از دود در رخ حرف می باید کرد
ماشین نه کار جهان پسته	از سر دو جهان کرده و مرد پسته
چو پسته در شمشیر کم و شمشیر	از ناخن بایستی پسته

بس که بر سر منغ خواهد بود	کمان ماه بر سر منغ خواهد بود
کمانیک خنجر منغ خواهد بود	خنجر منغ ای در منغ خواهد بود

بر ترقی که کو بی دوست که برود	در حال سزار جاک که برود
بر خط ز سوزی او بر آید برود	صد عالم در دم آید آنکه برود

کوجان که بخاره جاره جان شش	کودک که عسل جال جان شش
در دی دارم که سنج تو آید	در دی که تیر شود در جان شش

در اوج برده عشق افسون کردم	و انگاه دوا بی دل بر خون کردم
چون دانه نیاز سر و دهنم کردم	از شمشیر نهاد و خویشم کردم

دل چون زال غنم زنده شود	صد و اتم بر سر زنده شود
ما شربت عالم شود و خونا بد	قوت من با تم زنده شود

در حق

در حق صفا صبه جهان از خواه	جان فقه و عقل سرگون از خواه
صد و اتم زور فرزند از خواه	صد و اتم بر آتش من جان خواه

کرد ویدی مهره و دم در دم باک	سوزن خشتی من کی مردم باک
انکار چه میکنی بیا که مردی	تم زانویی من می دردی مردم باک

این نوم اگر تمام این سکر اند	نامم زده بود و کمر من اند
جز جمله ذرات جهان می	ما شمشیر با تم دم نشینند

از تیر عالمی مرا افتاد است	سر جاک فقه منی مرا افتاد است
چون چشمم در دم که ناباک	تنها ستم ماتی مرا افتاد است

سر خط دل و جان بختی تازه رند	اواره شده به عالمی تازه رند
زخاست اتم جهانکه در دم	یک یک خردم بیا فقی تازه رند

سر خط عاشقانه در عالم بکینم	سر خط عاشقانه در عالم بکینم
خوابم که سر زده که در عالم است	باب مرید سر زده که در عالم است

در پیش این همه منم خجسته	در پیش کد رتیر تو سرم ز جفا
درد او در بیک که میدهم سرج	در کین خدایی درد و در غم ز جفا

در دلی که مراد از دل است	یک نره ز دل کم نشو و نماند
که در دل همه جهان بکینم	درد دل من بکند صد جفا

مار نه از ابله که گوش بدهم	مانورده شراب در خوشی و شرم
دست از بد و بیک که نوازشم	در دلی که درده که در خوشی و شرم

نامان غم عشق تو از خواهد بود	در دلی که شرم نه در بد خواهد بود
در غم نهشته اند بکین می سر و من	سر روز بصدوح بتر خواهد بود

دانه

دانه که مرا عشق تو در کار آورد	در دلی که سر زده که در عالم است
چشم درد اصلیت ز بار آورد	بجان برده و این مثال ببار آورد

در عشق تو این عیش تو خواهم	در ترسایت کشت و کشت خواهم
ز بار جهان که در خواهم	در سار دنیا که در خواهم

سر دلی تو ام پدل و بختی اند	خار و خراب است من نخواهد
من نخواهم که عاتقی از چشم است	دیو اکتی تو چشم من نخواهد

در وقت کینست نمی زدن بکین	اکسون من در دیو در کینست
دری سر و من صومعه دین و م	و امر تو در عیان شد من می بین

مشو تو بیدار سر و من بکین	چشم دلی تو در روز بکین
من اندوخت بوش و من خواهم	و چون یار مرا آملند بکین خواهم

ان وقت که گشتی من از زهر چرخ	کشتن من در دیار و در بی گن
جز بامروستار نمی دادم	دستار عین از زهر اندادم
اند که کینه یک دم نیست مرا	دین طافه که مرده کون در بی نام
و من بزدکم بچید به سم	وین پی رخ روی خود بر بی نام
از ضایق این تو خطه است مرا	وین طافه که مرده کون در بی نام
ترساجه که تو شکست مرا	وین طافه که مرده کون در بی نام
در نفس چهار که بر کشید و رفت	ز ناله چهار که بر کشید و رفت
نه در سر من سر سری منی تو	نه میل دلم بد او در بی منی تو
انگاه منم نقطه در دی زهرت	با کمر ای و کاف منی منی تو
ستاره نه خویش من است مرا	سودا به بزی که کار است مرا

تا صاف

تا صاف نکرد دشت از زهر چرخ	بر روی خوابات ترا مست مرا
تا جفا این من زهر بیاپی اسر	در بی در کشش که در بیاپی اسر
تا آبرو از زهر بیاپی خون شد	ای زهر قلندر بی بیاپی اسر
از بس که دلم سوخت زین کار دور	روزی صد در دست خود خود کار دور
بیاپی در ده منانه خواه از دست	تا باز کم قیای ادم از دست
نیم در که گسترده بیاپی	خورد و قلندر بی امان بی نه بد
ای بی که صدق از قلندر بیاپی	در صومعه کج نشان منی نه بد
خواهی که ز خود بر ایگان باز بیاپی	نای شوی و پیکان باز بیاپی
یک خطه باز از قلندر بیاپی	تا از بد و تنگ در جهان باز بیاپی
خون شد بکرم یار جام ای ساپی	ای کرم کار جهان دست ام ای ساپی

روز دهم که گشت عروک گشته	روز بیست و یک روز اکتلا
از نف و لم می صیاح ای ساینه	عروشه و جوش شمع ای ساینه
سستی و معتری بی ستر از آنک	رو روی و ریاحی سلاخ ای ساینه
شیع است و شراب با شتاب ای ساینه	شما و شراب نیم خواب ای ساینه
از خاک کو این آتش نیز	بر باد شده بیار ای ساینه
همچون من تو جان ای ساینه	سیاه فود خور و زمین ای ساینه
با کس کنی آیدیش ازین ای ساینه	و عیش که عرفت میس ای ساینه
دل گشت و معیت سیاه ای ساینه	فریاد و شوخی سناه ای ساینه
بر کعبه بسوی قبه راه ای ساینه	سرسری غانده ای ساینه
عون کل گشت و بهار ای ساینه	شما کی ندم زمانه خاری ای ساینه

۲

در پیش به خراج در گشام	با سهره جلی سهره زادی ساینه
بایک شوم از نامه ای ساینه	نیز بس من از خوش خدای ساینه
زلف تو بدست تابود	زان شش که کدر و شش ای ساینه
بایک کاری ز جانت ای ساینه	بما خد ز جانت نسیای ساینه
میس تو لک کو که وقت بدای	بیس با ده بد که عرفت ای ساینه
کل روی نمود از چمن ای ساینه	بیل و زراعت سره زراعت ای ساینه
بی کش که کسی کشید من تو	رویی کشیده در کفن ای ساینه
بر کن شکمی با شتاب ای ساینه	از غاف تو را به ناهای ساینه
عون شد دل من باشد با به	تا کو که کنم با نهای ساینه
بر خاست دم جیاده و در هم	در طلعت کل نه از پستان ساینه

کپستی ز نیم باده از خود	از لعل پیش که از کار فرو ماند
ای که نه خندان منم که بل بیدار	روزی دوسه دانه خود در خود
نیز دید و شنید که تا خود	خواهید بهم پیش رفتن
بر جبهه کل شش در دست	در باغ و جوی و نهر و درخت
از دلی که گشت مرگ و کشته	حوش پیش که ز دلی که او گشت
دل در غم میزد و ز سر و پا	چو بخت مراد و بی ساسه و دنا
فرمان بود باده خور که در دل	در از روی چنین می بود و دنا
تا جذبه این مقام پیدا کرد	روزی شش و شش و روزی که
بیر کار پس که عمر بخیر	از گانه مایه و آبی
بانا بر خور که جان کل نماند	ببل خارش کنن خواهد

آهش و شمع بخت که	استهانت بجاک نیره می ماند
حون جبهه کل ز گشتان	ببل سخن در آمده شنیده
در جام بود کن خنیک	از مراد دید ابرو و منک
ای ترک تلندی شرای درده	جامی دو می که بهر برای درده
ای بسته و خمش لعلی را	ز آن شش خاکی شوم ای در
ریشه که کل کینه ز خواست	بر شش بود وقت که خواهد
کو ز واری برین و بخت	کو بخت و زور خاک ز خواست
خدا کند نگاه میکنم بر سویی	از بنده شست و ز کور جو
محو است ز دوزخ	بیش است با شنی روی
بکند خساد امن کل جان شده	ببل هوای کل طربان شده

در سایه گل نشین بسیار بکلی	بر خاک در ریشه با خاک
گل بن کبریا نماز خواهد خند	بر عالم بر مجاز خواهد خندید
صد دیده بیاید که بر کوکب راز	ان دم که جویند بار خواهد خندید
ابر ی که رخ باغ بچون آید	گل را بگلای پس که جویند آید
گل میاید باقدحی خون راز	از عمر کرد دست خون راز
با گل کتم جو یوسف کفایت	در صحن تر از سد سلطان
گل کنت که مرصده رقم دور	خویش و قوت اسکندر بصر
بگل شرب شرح و صفا	در طبع خوشید جلال
گل شش رخ تو صد وون کشت	وز سر ورق ایات حاکمان
گل سن که بر اطراف حرمین	وز سویی که سر و سخن می

گل که بنماز خندید و سن	ابر ی که بنماز سخن می
ی جان منی تو باد و مشک	بشنو که درین سخن میگویند
گل نیز جو رخا ریشی افتاد	بیل حیر راه خارش میباید
گل ی سر و پای جوش و شای	خود را پیمان انجمن میباید
از رسک رخت بگلان افتاد	بر خاک بدست باد من میباید
گل کنت که دست زرقشان	خندان شدن سر بهمان
بند از سر کسیر بر کفم رفتم	نزد که بود با میان او دم
گل کنت که تار و کیش دند	دیدم که برای من آوند مرا
هر چند که صد بر کشتا دند مرا	ی بر کس بر آه سپرد اذ مرا
گل کنت که حکم سر و زنده	داد دل من کند سر و زنده

ایام اگر چه او صد بر یک جزا
در سر که بر یک عمر بکوزد نذا

کل گشت ز رخ نقاب باید نذا
جان در خط و عذاب باید نذا
چون آتش کلاب می باشد
نما کام سپر بر آب باید نذا

کل گشت که صد زخم زنده خام
که باد چاک زه نشاند زارم
که مرد کلاب که بر آتش نهدم
اخر من غم کشن چه خیانت دارم

کل گشت مرا چون کبر باد
بر خاک رسم کنار ز باید نداشت
ای ای بر سیا و اب زن برویم
کلاب رخ من کلابت باید نداشت

کل گشت نقاب بر شادیم
از دست جیت او قنایم شدیم
چون سحر ناکردیم بر بیا
ما و نه خویش بازه اویم شدیم

کل گشت چرخ من کنون می ایم
لحا که ملاصه چون می ایم

شاید اگر آشتیده خون می ایم
چون اندر غم برون می ایم

کل گشت کسی نسون من نمی کند
در مان غم سیرت چون نمی کند
زین پای که بر آتش زان دارم
کس خار کلاب برون نمی کند

کل گشت کلاب که حلقم بر برد
در زیر خیل غم خواهم بر برد
من می شکم کلاب که میگوید
سار بر آتش چه احم بر برد

کل گشت که با کلاب بگریم
ول بیکانی نمودم اسیری
چون خلک نداشت رود و در دست
نمودمش و نکرد ان هم انری

کل گشت منم قتاده صد کار او
در آتش خون مانده گرفتار او
چه بر سر آتش نشانند آس
در پای قنات مرا غدا او

کل گشت نبوت زنده بود
از کم عهدی است امیدم

سرخ بود آتش بر سر اینست || بر خاک قناده میرود باده

گل گفت زلف دل حرق خاکم || ز آتش در طبع خواهم کرده
چون میگردید بلبل عاشق بر من || شکست بر آنکه جانش خواهم کرده

ای گل در رخ عرو دل ز خون کن || در مقام خویش منگی کنون کن
ای صبح جو هر گل میگردد گم || ان دم زن و زکروش بر کن

گل که جدا آمدن پس سیرت || بد سو که در وقت شدن غم
نارویی نمود گل بیشت بد || در آفرین مال کل ذراو سیرت

سکت محمد نزار خوبی گل || ز رخسار جوی بگو بگری از
ان جو ندید در جهان جای || نشت ز ما و جی شد در دست

بخت که جو بسته بشود حداس || از غم سیری بر لب باد جاس

چونیت بخیریت شدن شمس || خون می بکشد بدرد از پیگش

با گل کتم بکزه ادبستان برو || آب رخ خود خواه ز باران برو
گل گفت که بر من ابر از آن میگرد || یعنی که بشویدی دست از جهان برو

ببل گنجی بگل است || یعنی که به چو بدیدین گل پسته
گل گفت اخگر که تو نام پست || شکستم بر رخسار تو پسته

گل گفت که در خاک چراغی غم || جان از رخ خود دست تپی غم
ز بر کف دست و آتش باد || در خاک قناده ام در غم می غم

بگل سر زده زبان می شست || و غیب سر زده جیبی شست
خونچ درون بوت زده است || در بوت نمیند در شاکستی

چون شود در گل دل افشاد || در سر دل او سوز از غل افشاد

و بزر

از باد و مباحثه ز عالم ز غایت	از کزیر این خسته بگردان
کل نقشه پیوسته سی خواست	دانشانه شیرین سی خواست
کل کیت لطیفی و مینوی سر آید	سیرت مکرگوارنی خواست
با کل کتم جو ششم آن	کز خنده تو کشت ده کرد کام
کل کنت جوارید اید اید زارم	کز خندیدن رخسار اید ببارم
بسکنت کل و رفتن شمشاد	ادام دل بنده و اراد ببرد
بسل کل را جلد شب دم میداد	نالا جگر سمله شب ببرد
کل از بی سهری لطیفی	زنده غنچه زین سبب می آید
کل نیت که ان غنچه نود ارکان	جانیت که غنچه را بسبب می آید
با کل کتم که با جین سمر کده	انکار کیت رخت بر باید

کل کنت

کل کنت جویت از جهان کای	سم بر پای مردم
تبار دهنده و خوب کل بار	بیل کل مردم و سم را افتاد
ناله کویسی پر ایام	پیش سیه که کار غنچه آغاز
ان نه مکر که در میان دارد کل	بینی که کنار زشت آن دارد کل
کل می خندد که ز غفران جود	سکنت در آن که ز غفران
ای صبح بدم بخند و مسند	یک روز لب از خنده فرو بند
من میگویم که امشب رو شو	نوبت در باد او با جدا
ای صبح جویدی رکن سم	بر عرش ما خنده زیدی
کومن بخند می	نزد خنده جهان بر حو
اشب ز میدان تو ترسم ای صبح	دو تن کیتدن تو ترسم ای صبح

اشتب که بختی چنانم	از روزه درین تو نیم ای صبح
اشتب که از تو سیرت را بی نرو	از روزه که سفید کاری نرو
من زلف دار تو بخت بی نرو	کرد و بی تو صبح را بی نرو
اشتب چه شود چه بد بدی ای صبح	دره من بدیم بدی ای صبح
چون بر سر شمع بی می خیزد	شاید که تو نیز بکندی ای صبح
ای صبح زنده روزه تو میکرم	سر زنده روزه تو میکرم
ای صبح چه بر سر جهان بخیزی	از خنده سر روزه تو میکرم
اشتب رات از صبح جان	ای صبح بود روز و جان بسوز
که به شب بخت را بی کردم	هم بر دم باد ادم ای صبح امروز
ای صبح که تو یاری بی خواهی کرد	زلفت که روزه از بی خواهی کرد

من غم ز سید کاری با تو نیم	من ز سید کاری با تو نیم کرد
ای صبح که طلوع خوابی کن	در کشتن من شروع خوابی کن
حقا که آنکه بشنوی به دم	از نیمه ده راجع خوابی کن
ای صبح بخدا اشت در بر داشت	با داشتن دل سوخته می داشت
من بیا بدست تا روز داشت	یک روز دم کوی عالم داشت
اشتب که مرا بی تبی داشت	با یار بهم جام با داشت
ای صبح بران با کس اشت بخشی	زیر اگر مراد زنده داشت
جام بهر اهل ریت داشت	بر بیم بر بی بکشد داشت
ای صبح کن مرا کربان داشت	کار اهل مرا میداشت داشت
کرم صبح بی دانه من میدی	در ده شیری پرده من میدی

در دم ز روی کس چشم شنیدی	ملا چشمش ز رخسار شنیدی
آن شب که به ده سال جان سپردم	من چو شب جلیقه گری امودم
از سر زده سوزنی کم نمیشد	بر صبح دم روز قیامت دادم
دوشن آنستم غم طلبیده	شب نوش میگردانیده
بر سود که چون صبح صاف شد	باغم بود احوال او باده بود
دوشن آنوقت خند جاسوزم	آشت که آشت داشت سوزم
روا که مسوز زده دشت سخن	خود صبح بر آمد فرو شد روزم
خدا آنکه بنای می کشم بر آب	در پنجه ای می می خرم کوب آب
خود ز بد بدیت پارت	کامش کوی روز و شب
کز لطف بزم نه توانی شب سرا	سناکی روز و شبی کوکتابه سرا

ای صبح

ای صبح که از دل کوی می سپ	بر نمی که بر پیکان خرازی می سپ
سراب که بکشت بر لب زار	بسیار آتش که در کبر از زار
در عشق تو پیکانم کشم بکشت	در سر تو بی نوزد که از تو بکشت
در عشق تو جان خویشم فدایم	با کرم هم جانم عکس تو خایم
کرمی که بزم جوشم زینده مرا	کز مرا اسکی سری در خواهم یا
ای در سر زده زده سودا آرد	عین زده خرازی پیرو با آرد
عینی که ز تو در جگرم میگرد	و کلام جوشم بای بر جا آرد
روی که جوشم در برم میگرد	پنجه و کرم و کرم میگرد
جوشم خراز اسکی سر کرده	در رخ و برم که بر سرم میگرد
جان شریخت نشاد خواهم	آشت همه در کنی و خواهم آرد

جوشی سری بدار خواهم زد در دست استوار خواهم زد

جوشی سری بدار خواهم کرد
در دلمست استوار خواهم کرد

که عشق تو ام شمع کو بزند
 که چون صبح گرم کند گنج زنده
 که چون صبح گرم کند گنج زنده
 که روز دهم بشرخت زنده کند

که عشق تو ام شمع کو بزند
 چون صبح گرم نده کنی زنده

که چون صبح بآب رخساره کند
 که روز و غم بشوخت زنده کند

در عشق تو از نفع و ضرر گذشتم
چون شمع بنیاد سرد و زنیدم
چون سحر و کیمیا را در محرم
بناست خشت چینه و کزنیدم

در عشق تو از نفع و ضرر گذشتم
چون شمع بباد سرد و ز نبردشتم
بماند غمت چو زهر که ز نیشتم

و زنده شود جان لب او زنده شود باز از دم سپرد بر دوح او زنده شود	و شمع روشن شد مکش مرده شود ای که که ز سوز غمی شام غم شمع

و زنده شود جان لب او زنده شود باز از دم سپرد بر دوح او زنده شود	و شمع روشن شد مکش مرده شود ای که که ز سوز غمی شام غم شمع

نن جز هوای نو قدم می نرند
نن جز شبای تو علم می نرند
بجای راه که همچو شمع می نرند
بی سوز و آید می نرند

نن جز هوای نو قدم می نرند
نن جز شبای تو علم می نرند
بجای راه که همچو شمع می نرند
بی سوز و آید می نرند

ز عیش و سرور بختیاریام
ایمانی تو جز با بوی مشک بختیاریام

ز عیش و سرور بختیاریام
ایمانی تو جز با بوی مشک بختیاریام

بی سوز تو خوشی ز مردم کن
دو شمع مگر سوز می رسد به نام

بی سوز تو خوشی ز مردم کن
دو شمع مگر سوز می رسد به نام

سماجده نسو ای تو دهنوز کنگه
سماجده نسو ای تو باز نام ای شمع طرا

سماجده نسو ای تو دهنوز کنگه
سماجده نسو ای تو باز نام ای شمع طرا

کارم کرد دست تو مشهور دارم
که چون شمع بای بر آتش بجو

کارم کرد دست تو مشهور دارم
که چون شمع بای بر آتش بجو

ای رفته با همان غیرم تنی
تو شع منی بیا و می سو ز مرا

ای رفته با همان غیرم تنی
تو شع منی بیا و می سو ز مرا

سر خطه در آتش غمم اندازی
خروج از زار کبریم بر جوشش

از ناله کنم در عدم اندازی
در حال سر انداختم اندازی

سر خطه در آتش غمم اندازی
خروج از زار کبریم بر جوشش

از ناله کنم در عدم اندازی
در حال سر انداختم اندازی

آهش عشق تو در جان من
بر آتش نغمه می نغمه می سوزی

آهش عشق تو در جان من
بر آتش نغمه می نغمه می سوزی

عبرت کز بی تو جان من سوزد	از بر من است سوز و روزی
ای کجاست روزی که بکشد	از تو سر یک چیزی بسری می
که عشق من تو بی است	و شمع کی از سوز تو سر تا منی
ان دل که جویم نرم اید تو	رنگ کز جنت شرم اید تو
تا دیده ام از دور تر شمع ام	از آن در من است لب که منی
در راه غم تو چشمم حشر نماند	راه محو شد و دور دور من نماند
من راه بگو نه که گرم از سر که شمع	نار راه بیاسبر ده شد سر نماند
جان بر که رفت تو از من که	بی روی تو چشم از د جهان فکرم
در که جوید و اند بیافا	خون شمع اگر کبر برم سوخته کبر
از بس که زخم سوختم ای شمع	خون شمع ز سوخته می نام بار

کونا

کونا که کنم سخن که توانم	شهابی که کمر شهبای دراز
تا دور فدا ده ام از آن بکار	شب می سوزم بر روزی شمع
من چون شمع که در فراق تو	دل گشت بعد باره وضعت
دل در غم عشق و نفوذم	از آتش دل سیان سوزم
پیشم هر جلخ مرده تا شمع	از سوز چو شمع تا بر دلم
تا آتش عشق تو برافروزم	در آتش چو شمع غرق شوم
عبری نکیت رخ تو بنایم	خون رخ بنود دیده بر دلم
شمع که بی جهان سوزم بکشد	که بهشت و که تیر فروزم بکشد
که شمع نیم جبهه	شب می سوزند تا بر دلم
شمع که خدای من می خواهد	از خسر خلق من رسن خواهد بود

۷۶

کسی را که گناه بکشد	تا پنج مر از خوشتر خواهد بود
شمع که چیز را روشن دارد	در سوختن کینه دارد ادا
از اسب نیر و اسب من	چون پنج ز اش اسب را ادا
کری میوزم مرا که خندان	کاشتن از دم خوش شمع در
زان میوزم مدام تابو که خوش	تبی جان که از دم و جان در
کفنی بکنم ما شب مری در	وز تو سواد فکر کردم یزد
یک شمع اندیش هر دو علم و نمک	که اش شمع داری آن شمع
دانی تو که شمع را چرا افروز	تا کشتن و سوختنش آموزند
تا اش شوریده غنیمت بی	جیری باشد که آتش می سوزند
ای دل میدی که مر که شند زنده	جاوید جدا ماند اگر نده بر

عاشق

جان آتش تن و بی جود	عین موم سوخت آتش سوزنده
ار و روم غم مصیبت	بر کاپسته دل میان جان
عین شمع و بی سوخته جان	امید کشته اسب در پسته
بیم ز غم سوخته خوش شمع	وز کره پیوسته مشو شمع
نایافته نور صدق یکدم چون	کم کشته سر رشته در شمع
در خنده بسوختم بسوی آتش	بر که که جبین سوخت کسی بی شمع
عینت نصیب کن بحر عجزاری	ببی آتش
تا بخندم که بی سوختی	وز مر سوختی که راه جوم بخت
چون شمع میان آب و آتش	توارده که کسی حال بخت
پوسته رعن جان و بسوزم	در دوزخ آتش تن میوزم

بسرنگام طبع بصدقه ازان	چون شمع میان بر سر بزم
چون شمع بچرخد یک نفس بزم	چون بر بکر نیست کس مانندم
با خنده و گریه یک کیم گای شب	بر خود جندم و شمع را خواندم
شمع که ز خود زنهان فرو میگرم	می خندم و هر زمان خود میگرم
بر گریه با جوی کیم گای شب	خوش خوش بدون جان خود میگرم
با جوی بلبایش کیم شدم	نرم بان کشتن کیم شدم
چون اسب ببا ی او میاید بدرد	چون شمع بر شمع کیم شدم
سر خطه را جوشم و ز افروندن	در گریه کنارم جوشم و جوشم
در عشق کسی در است اندک جوشم	از پای در اندک سپهر بزم
دارای نیم عشق کار دارم کمر	است نه خوار دارم کمر

در بزم

در گریه شمع جوشم این بزم	چون شمع مراد باز کار کمر
با شمع جوشم و کار کمر	کردن زنی مهرت در پیش
بر سو بیک پای ستان	زیر کمر از سر جوشم پیش
در شمع کمر فاده در سو ز کمر	بریده ز انکس بصد غمی باز
شاید کمر ز با شمع در دمن	نهاد اشش در زبان کردار
از دل غم و لوز می باید	وز جان جوی سوز می باید
بین از شمع ترک که مانند شمع	سوز شب و مرگ از می باید
بش بکمر جوشم با شمع باید	در سر نفس سوز که باید بود
عمری که بدو جوشم امید	هم بر سپهر پایی می باید بود
شمع که ز سوز خوش بود بکمر	این سنده بر بزم نشانی

در عشق خوشم مرده بی پند	بر سر از کس خوشم و کس نیست

کنتم شمعها چون شمع در کاه	از کبر می کار و بار و کی آید
کنم که درین سوختن و دود شوای	اسکم باریت و انتم سر باری

کنتم شمعها چو که آری بکداز	کشتن چو خیزد آری از برونه راز
چون کدازد کجی او را سیم	بر سر دو مو کل بود از اسب کاه

کنتم شمعها چون شمع در کاه	آتش بر خیزد بکداز آید
در سینه چون نهفته از عشق	از بهر جگر و ابطاف آید

چون شمع می سوخت و جگر آید	از سوز بر او دیدی دود از جگر
کنتم که مسوز گشت تو بخیری	ز آن می سوزم تا برسم دود از جگر

بی رسیدم دشن به سیم	کجا خورج خوش آمدت گویا

